

SITUATION

S T H L M

#203

JULI 2014
ÅRGÅNG 19

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**90-ÅRINGARNA SOM
GICK TILL GYMMET
OCH INTE FÖRSVANN**

ÖVERNATTNING STHLM

NINA ÅKESTAM

**VICTORY TILLY
- HASTEN SOM KÄNNER
STIG H. JOHANSSON BÄST**

HAPPY JANKELL

*"Kanske hade jag varit en oroligare människa
om jag hade varit kvar i stan"*

MICHAEL ALONZO JENNY ROGNEBY SARA OLAUSSON ZELDA AK VON MALMBORG OKOK

SÄLJ PÅ AUKTION

Våra experter hjälper såväl privatkunder som företag med försäljning av:

- Enstaka föremål och hela bohag
- Dödsbon
- Företagsflyttar
- Avyttring av utställningsmöbler, lager och nyproduktion
- Konkurer och mycket annat

**KONTAKTA OSS IDAG FÖR EN GRATIS VÄRDERING
ONLINE ELLER BESÖK GÄRNA VÅRT AUKTIONSHUS**

VI HAR
ÖPPET SOM
VANLIGT
UNDER
SOMMAREN

LADDA NER VÅR
PRISVINNANDE APP
Inom några få minuter är
du redo att lägga bud
eller sälja varor.

Lauritz.com
A bid better

AUKTIONSHUSET LAURITZ.COM STOCKHOLM · Slakthusgatan 22, Globen · Tel 08-68 69 880
stockholm@lauritz.com · Inlämning och visning mån, tis, ons, fre 11-18 · tors 11-19 · lör 10-15

SÄLJ PÅ AUKTION

Våra experter hjälper såväl privatkunder som företag med försäljning av:

- Enstaka föremål och hela bohag
- Dödsbon
- Företagsflyttar
- Avyttring av utställningsmöbler, lager och nyproduktion
- Konkurer och mycket annat

**KONTAKTA OSS IDAG FÖR EN GRATIS VÄRDERING
ONLINE ELLER BESÖK GÄRNA VÅRT AUKTIONSHUS**

VI HAR
ÖPPET SOM
VANLIGT
UNDER
SOMMAREN

LADDA NER VÅR
PRISVINNANDE APP
Inom några få minuter är
du redo att lägga bud
eller sälja varor.

Lauritz.com
A bid better

AUKTIONSHUSET LAURITZ.COM STOCKHOLM · Slakthusgatan 22, Globen · Tel 08-68 69 880
stockholm@lauritz.com · Inlämning och visning mån, tis, ons, fre 11-18 · tors 11-19 · lör 10-15

MARTINA HOLMBERG

18 DET FINNS SAMMANHANG DÄR JAG KÄNNER MIG VUXEN, SEN KOMMER DET STUNDER DÅ JAG ÄR JÄTTELITEN. MEN DET ÄR OCKSÅ SPÄNNANDE

Skådespelaren Happy Jankell, 20 år, befinner sig i det hon kallar "mellanåldern"

JOEL NILSSON

30 INGEN HAR RÅKAT UT FÖR NÅT BENBROTT SEN VI BÖRJADE MED TRÄNINGEN

Berthel Nordström, 93 år, går på gym

MARTINA HOLMBERG

14 VI VET INTE VAD DET BEROR PÅ ATT INVÅNARNA I STORSTÄDERNA ÄR SÄMRE PÅ ÅTERVINNING

Annica Dahlberg, FTI

26 Övernattning Sthlm

Med alkoholfria alternativ, ryggsäck och lord Nelsons gamla kärleksbrev

36 OKOK att aldrig sluta måla

Med Instagramkontot "TagsAndThrows" vill Thomas Gunnarsson lyfta taggarna som konstform

38 Sitt liv som häst

I en hage i Upplands Väsby står Victory Tilly, den häst som känner Stig H. Johansson bäst

58 Svepet

Michael Alonzo, Fåfången, Sara Olausson, AK von Malmborg, Jenny Rogneby, Dåtid Sthlm, Zelda, Brilljant, väder på film, Stockholm betraktat utifrån, Läsaren, recensioner med mera

7 Nils Poletti

Bär händelsen i Kärrtorp inom sig

8 Gafta fram och tillbaka

Bakdörrar och dockemballage på Gamla Brogatan

10 Maria Hagström

Beslutsångesten beror på utbudet

11 Situation Waldersten

12 Nina Åkestam

Lyssnar alltmer till sin inre tant

42 Stolt

Del av segern

44 Min plats i stan

Carlos Buenaventura sitter lugnt i Sickla köp kvarter

47 Mina drömmar

Pierre Blom vill springa en mara till. Och fixa husbilen med Keno

48 Med egna ord

Försäljarnas sidor

57 Korsord

64 Brilljant

Kaptenen för flugfiskelandslaget, Siv Jansson

65 Dåtid Sthlm

Juli 1975

66 Läsaren

Carina Eneroth, Gamla stans tunnelbana

Vi tackar Gustav Möller och följer lagen

Det var dåvarande socialminister Gustav Möller som författade den proposition som låg till grund för att regeringen 1938 beslutade att alla arbetare skulle få rätt till två veckors betald semester. Det dröjde sedan åtta år innan alla ungdomar under 18 år fick rätt till tre veckors semester och 1951 började semester i tre veckor att gälla för alla anställda.

År 1963 infördes fyra veckors semester och en ytterligare lagstadgad femte semestervecka hakades på 1978.

Under sjuttioalet fick även hembiträden rätt till semester.

I dag har dock den gamla klassiska industrisemestern mer eller mindre

spelat ut sin roll. För i en alltmer globaliserad världsekonomi kan man inte bara stänga ner vid midsommar och veva i gång igen i början av augusti.

Som man gjorde förr. Vilket fick till följd att städerna avfolkades – jag minns den spöklika känslan i en varm, sommardag smästad som även i vanliga fall erbjuder ett minimum av boulevardliv men som under juli månad fullständigt sinade på liv.

Till glädje för allehanda sevärheter, turistmål och campingplatser.

SERIEN PORTKOD – tonåringar i en storstad i semestertider – har just spelat in sin andra säsong. Happy Jankell gör återigen rollen som Steph. Reporter Maria Hagström träf-

fade henne och pratade om bakning, volontärarbete, rymningar och att bli regisserad privat via mejl.

Det finns som bekant hundraåringar som kliver ut genom fönster och försvinner. Och så finns det nitioåringar som går på gym, bor kvar i sin lägenhet och blir goda förebilder för sjuttio- och åttioåringar. Närmare 10 000 personer av Stockholms befolkning är 90 år eller äldre.

Det är en inte helt problemfri utveckling. Läs David Bogerius reportage på sidan 30.

Jan Lindström åkte ut till Upplands Väsby och frågade Stig H. Johansson vad det är som är så speciellt med hästen Victory Tilly. Som nu lever gott i sin hage i väntan på att trava vidare.

Det finns över 200 hotell i Stockholm. Gerd Eriksson checkade in på tre av dem – där det inte serveras alkohol, där maritima antikviteter är en bärande del av inredningen och där ryggsäck mer eller mindre är ett krav.

Och Alexandra Sundqvist tog hissen upp till en lägenhet på Söder och fick veta mer om Nina Åkestams inre tant.

Därmed säger vi tack till Gustav Möller och följer semesterlagen.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "Hon var klok och fotogenisk som få"

Martina Holmberg

GÖR: Frilansfotograf.

"**JAG HAR NYLIGEN** kommit hem från en reportageresa i Sydamerika och planerar redan nästa resa som förhoppningsvis går till Svalbard i sommar.

Efter ett år som fotograf på Sveriges Radio har jag börjat frilansa igen, bland annat för Situation Sthlm som jag jobbat för tidigare under flera år. Det var roligt att fotografera Happy Jankell till detta nummers omslag. Hon var klok och fotogenisk som få. Jag bara bad henne ställa sig framför kameran och så blev det bra. Ungefär så.

I övrigt ser jag fram emot att plåta för Situation Sthlm igen och få ta del av människors olika historier och levnadsöden."

Jens Andersson

GÖR: Fotograf.

"**JAG HAR JOBBAT** med Situation Sthlm av och till under 14 år, både redaktionellt och med boken *Hemlös: med egna ord* från 2008 som jag tog omslagsbilderna till.

De senaste åren har jag med jämna mellanrum varit på redaktionen och tagit svartvita porträtt av försäljarna, dels som en julkupp till dem, dels som en del av ett konstprojekt som jag jobbar med. Nu har det projektet blivit en del av det som sker nästa höst, då Situation Sthlm med en utställning och en bok kommer att uppmärksamma att tidningen funnits i 20 år.

Jag tog även den stora gruppbilden av försäljarna som hänger i deras kafé. Jag riggade kameran på läktartaket på Zinken och de ställde upp sig på planen nedanför. Ett sjuttioal försäljare kom."

Nils Otto Nygren

GÖR: Säljer tidningen vid Karla-plan, vid Garnisonen.

"**JAG ÄR FÖDD** på Södra BB och skriven i Enskede församling. Jag har alltid bott i södra förorten sedan jag flyttade hem från

Danmark. Nu var jag på väg till Öland men jag fick en infektion i foten, rosenfeber, så jag kom inte i väg. Jag skulle ner och hjälpa en kompis som är plåtslagare och har ett växthus.

Jag har fått ett jobb i Haninge på Vega Bar. Han var först med hamburgare på femtiotalet, men han kallade det för köttbulle. Jag ska fixa boulebannan och vattna blommor. Jag är ju utbildad snickare och trädgårdsmästare. I morgon ska jag gå på Bajen på Tele2 Arena. Men jag kan inte stå i klacken nu när jag har ont i foten."

ALLA MÄNNISKOR ÄR OLIKA. Så enkelt är det. Vi har lärt oss det under de 19 år Situation Sthlm sålts på gatorna i Stockholm. Vissa har säljet i sig, andra lär sig snabbt, några måste jobba lite hårdare. När vissa väljer att skrika ut sin frustration och ilska väljer andra att skriva av sig i tidningen. Några gör både och.

Situation Sthlm erbjuder hjälp till självhjälp

genom meningsfull sysselsättning med tidningsförsäljningen utifrån varje individs villkor. Utöver möjligheten att tjäna egna pengar erbjuder vi också juridisk hjälp och stöd i kontakten med bland annat myndigheter.

När du köper Situation Sthlm ger du säljaren inte bara reda pengar utan mycket, mycket mera. Tack.

Situation Sthlm ges ut av Situation Sthlm AB. Tidningen är fackligt, partipolitiskt och religiöst obunden och kommer ut sista onsdagen i månaden 12 gånger om året.

Situation Sthlm AB ägs i lika delar av chefredaktör Ulf Stolt, Rainbow Sweden samt Ideella föreningen Situation Sthlm.

Aktiebolaget delar inte ut vinst till aktieägarna, allt eventuellt överskott återinvesteras i verksamheten.

STYRELSEN
SITUATION STHLM:
Ulf Stolt

Hans Larsson (ordförande)

Peter Söderlund

Den sociala verksamheten är en ideell förening. Försäljarna är hemlösa eller före detta hemlösa. Alla försäljare skriver under ett avtal, får en id-bricka med foto och en försäljningsplats.

Den sociala verksamheten består bland annat av distribution av tidningen, försäljarcafé, skrivarverkstad, försäljarblogg, datarum och juridisk rådgivning.

Värdegrund Situation Sthlm:

- är en gatutidning
- skapar debatt och opinion om hemlöshet och utsatthet
- erbjuder hemlösa människor sysselsättning
- verkar för yttrandefrihet

Målgrupp:

Situation Sthlm är en lågtröskelverksamhet som riktar sig till hemlösa, f.d. hemlösa och socialt utsatta människor. Många ur målgruppen har missbruksproblem och/eller är drabbade av psykisk ohälsa.

Syftet med tidningsförsäljningen, utöver den inkomst den genererar, är att skapa en struktur i tillvaron, stimulera till minskat missbruk och genom verksamheten få hjälp och stöd.

Verksamheten erbjuder också timanställning, arbetsträning, OSA-placering, skrivarverkstad, datorstöd, motiverande samtal, juridisk rådgivning och diverse aktiviteter.

Personer som inte omfattas av det sociala stöd som samhället erbjuder eller inte har några etablerade kontakter inom tex. socialtjänst, kriminalvård eller psykiatri skrivs inte in som försäljare av Situation Sthlm.

Syftet med Situation Sthlms verksamhet är rehabilitering med arbete som metod. Vår målgrupp

består av de personer vars stöd från Situation Sthlm kompletteras av samhällets insatser.

REDAKTION
Chefredaktör
& ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 953 90

Reporter
Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Consigliere
Jan Lindström

Art Director
Jesper Weithz

Webbredaktör
David Bogerius

Redaktionsråd
David Bogerius, Gerd Eriksson,
Alexandra Sundqvist

Korrektur
Hanna Hård

Medverkande skribenter
Henrik Emilsson, Maria Lindén

Medverkande
fotografer & illustratörer
Marc Femenia, Martina Holmberg,
Sara Moritz, Joel Nilsson, Magnus
Sandberg, Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen.
Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
www.situationsthlm.se

E-post
red@situationsthlm.se

Tryck
V-Tab 2013

Räckvidd
145 000 läsare
(Orvesto konsument 2014:1)

Upplaga
33 100 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION
VD
Pia Stolt

pia@situationsthlm.se
08-545 953 87

Ekonomi
Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 953 86

Adress
Krukmakargatan 34A
118 51 Stockholm

Tel
08-545 953 91

Fax
08-668 79 09

Organisationsnummer
55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 953 88

Samordnare
Ingmar Olofsson
ingmar@situationsthlm.se
08-545 953 81

Mariah Jansvik
mariah@situationsthlm.se
08-545 953 81

Diana Lagnebjörk
diana@situationsthlm.se
08-545 953 81

Telefonnummer distribution
08-545 953 81

Öppettider
Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Insamlingskonto
90 19 19-1

Organisationsnummer
80 24 11-14 97

ANNONSERING
& PRENUMERATION

Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 953 94

Privatprenumeration
12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

441 Tryckbak 428

I huvudet på läsarna "Och jag önskar i djupet av mitt hjärta att du kommer att hitta vägen till ett bra liv"

En god ambassadör för Situation Sthlm

Helt fantastiskt att ta sitt uppdrag på ett sådant bra sätt. Att i alla väder finnas på plats för att sälja Situation Sthlm. Försäljaren vid Ica på Kungsholmstorg är värd all beundran.

Förhoppningsvis ett bra försäljningsställe. Han är en bra representant för Situation Sthlm, för sin flit och sitt trevliga bemötande.

Hälsningar,

TACKSAM OCH BEUNDRANDE KÖPARE

Från en nörd till en annan

Jag tycker om att läsa Situation Sthlm för att den har ett varierande innehåll. Även om jag inte alltid håller med om det som skrivs är det alltid en källa till underhållande läsning.

De små korta betraktelserna som skrivs är härliga. Mitt problem är att jag sällan eller aldrig har kontanter med mig när jag hastar genom staden.

Jag brukar handla av en blyg och försvunnen försäljare vid Östermalmstorgs tunnelbaneuppgång vid Birger Jarlsgatan och jag anstränger mig så att jag ska ha pengar när ett nytt nummer är på gång.

Tyvärr missar jag alltför ofta.

Sedan tar jag hem tidningen och den blir liggande tills jag får häcken ur. Men det är inte det som fick mig att skriva.

Jag har även tyckt om att läsa det som Jan Gradvall brukar skriva.

Och läste just nu artikeln om honom i Situation Sthlm. Som alltså fått ligga till sig. Men som något av en musiknörd blev jag lite förvånad över en sak och som jag vore glad om du kunde framföra till honom.

"Streets of London" sjöngs av Ralph McTell och om han googlar på låten så kan han lyssna på den och jämföra med Roger Whittakers röst så förstår han nog min förvåning över sitt minne av första besöket på Grönan.

Detta alltså från en nörd som ändå uppskattar vad han som musikjournalist, och kunnig sådan, brukar skriva.

Hälsningar,

HANS MORLING

SVAR: Kul att du läser och uppskattar tidningen efter att den fått "ligga till sig" lite.

Som information kan jag nämna att det går bra att köpa tidningen med kort eller med ett sms – tala med din säljare så kan han eller hon informera dig om hur.

Låten "Streets of London" skrevs av Ralph McTell, som också sjöng in den. Men den har genom åren sjungits in av en mängd artister. Bland andra just Roger Whittaker. Som Jan Gradvall i sina föräldrars sällskap såg framföra låten på Gröna Lund.

ULF STOLT, CHEFRED. & ANSV. UTG. SITUATION STHLM

Kort betraktelse

T-banan Odenplan. Du går på perongen och frågar om det är någon som vill köpa en tidning.

Jag ser dig i ögonvrån när du frågar den unga flickan en bit bort,

men hon säger nej. Nu är du framme vid mig. Och jag ser att det är den nya Situation Sthlm du säljer. "Vill du köpa? Det är min sista tidning" säger du vädjande. Jag noterar id-kortet runt halsen som signalerar att du är en seriös tidningsförsäljare.

Men först har jag sett vem du är. Att du är en människa som haft det svårt i livet, förmodligen haft en trasslig barndom utan trygghet. Växt upp utan en stadig grund att stå på. Och om jag hade kunnat, skulle jag velat ge dig det du aldrig fick. "Ja, jag köper alltid den nya Situation Sthlm", sa jag. Du pekar på tidningen med My Skarsgård. Du säger att det är en bra artikel och jag säger att "ja, jag vet vem hon är! Det är jobbigt". Det vill säga det är jobbigt att ta sig ut ett missbruk.

Du tittar på mig lite under lugg och när du går säger du lite tyst: "Önskar dig en trevlig kväll". Ja, mitt hjärta, jag önskar dig också en trevlig kväll, tänker jag. Men jag säger: "Önskar dig också en trevlig kväll".

Och jag önskar i djupet av mitt hjärta att du kommer att hitta vägen till ett bra liv och jag hoppas att det kan bli så, att det här är början på att gå vidare. Att du får det stöd och den hjälp du behöver. Men jag vet inte om du får den hjälpen. Jag tänker på dig hela vägen hem. Och ja, jag tänker på dig fortfarande.

(Jag har vuxit upp med min mamma och hon var alkoholist, periodare, under cirka 25 år. Mina föräldrar skilde sig när jag var 3 år. Min pappa fick aldrig reda på att hon sedan blev

periodare. Jag vet hur utlämnad man kan vara. Självt hade jag ingen som jag kunde vända mig till).

NINNI

Inte så bokstavigt

Det stämmer förstås att, som Hellis Sylwan skriver, det egentligen inte finns några judiska kyrkogårdar. Men det hindrade inte Oscar Levertin att kalla sin dikt "På judiska kyrkogården i Prag".

Jag tror att man kanske ska se "kyrkogård" som en synonym till "begravningsplats" och inte ta saker så väldigt bokstavigt. På samma sätt kan man uppenbarligen använda ordet "döpa" i bemärkelsen "ge något/någon ett visst namn".

Inte ens bland kristna har ordet "döpa" den bokstavliga innebörden att ge någon ett namn. Det kristna dopet är ingen namngivningsceremoni utan något helt annat.

Med vänlig hälsning,

PAUL KLEIN

Känns att det är min tidning

Tack för det trevliga och informativa reportaget om mjölkbönderna i Huddinge. När jag läste reportaget och tittade på bilderna kände jag plötsligt igen mig – jag var där på kosläpp bara några veckor tidigare.

Det är sådana läsoplevelser som gör att man verkligen känner att Situation Sthlm är "min" tidning. Som skriver om min stad och det som sker här.

VIVECA

Skriv till I huvudet på läsarna

Situation Sthlm, Krukmakargatan 34A, 11851 Stockholm. Fax: 08-668 79 09. Mejl: red@situationsthlm.se. Skriv namn och postadress (om du har någon). Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insänt material.

HUVUDSTAN

NIKLAS PHVIC/CREATIVE COMMONS

App med Stockholmsfavoriter

SEVÄRT Med appen Upptäck Stockholm kan man välja mellan 1 500 speciellt utvalda platser utomhus. Där finns naturreservat, löparspår, lekplatser, utegym och badplatser, plaskdammar, promenadstråk och skulpturer – bland annat.

Appen har funnits i tre år och alla stadsdelar har bidragit med sina favoritplatser. Senast tillkomna är koloniområden och platser för torghandel.

– Nytt för i år är att appen har en sökfunktion så att du kan se vilka roliga platser som finns i närheten av där du befinner dig och hur du enklast tar dig dit, säger Anette Riedel på miljöförvaltningen.

För den som inte har smartphone finns informationen också att hämta på Stockholms stads webbplats: stockholm.se/-/Jamfor/

GERD ERIKSSON

Kärlek, död och nylonsträngar

SOMMARVISA Söndagen 13 juli blir det visfestival i Kungsträdgården. 18 trubadurer från Sverige och Danmark uppträder på stora scenen klockan 14–18.45. Arrangörer är Yrkestrubadurernas förening, YTF, som menar att visan har fått ett uppsving.

– Vi har en fin visstradition i det här landet med Bellman, Taube och Vreeswijk. På senare år har intresset för visan ökat igen och den har fått högre status, säger Pierre Ström, ordförande i YTF.

Är det några speciella artister vi ska lyssna lite extra på under festivalen?

– Kristian von Svensson från Malmö är väldigt bra, likaså Maria Blom som varit körsångare åt både Ulf Lundell och Lars Winnerbäck och nu kommer med sin första egna platta på svenska.

Vad ska en bra visa innehålla?

– Det är två viktiga ingredienser – kärlek och död.

GERD ERIKSSON

Bilfria lördagar på Götgatan

FLANÖRERI Open Streets tar över Götgatan alla lördagar från 28 juni till 9 augusti. Det innebär att trafiken stängs av och i stället blir gatan en levande mötesplats. Tanken är att främja fysisk aktivitet och hållbarhet och det utlovas aktiviteter som passar alla.

Det finns möjlighet att pimpa sin cykel, dansa tango, sy och prova på

zumba, crossfit och yoga eller helt enkelt ta ett parti schack.

Även den som bara vill ta det lugnt är välkommen. Stockholms stad sätter ut öar med konstgräs och träd med sittlådor. Dessutom en mängd lånestolar. Det kommer också att finnas foodtruckar på plats för den som är hungrig.

– Vi hoppas så klart att det kom-

mer mycket folk. Det är ett tillfälle för stockholmarna att se stan på ett nytt sätt, säger Sara Thorstensson på kulturförvaltningen.

Biltrafiken är avstängd från midnatt på fredagar till klockan 06.00 på söndagsmorgnarna.

Däremot är cykelbanorna öppna som vanligt.

GERD ERIKSSON

"Som en öppet homosexuell man firar jag vem jag är varje dag, inte bara under Pride, men Pride är fortfarande en nödvändighet eftersom många människor lever under mindre gynnsamma situationer eller inte kan åtnjuta samma privilegier som vi tar för givet. Människor behöver påminnas om att kärleken är universell och att mångfald är något som ska firas." Jessy Heuvenlink, chefsdesigner på J. Lindeberg som skapar årets dogtag till Stockholm Pride.

Mjuk morgon vid Tehuset

QI-GONG Den som vill starta sommardagen med att mjuka upp kropp och själ kan bege sig till Kungsträdgården på tisdags- och torsdagsmorgnar. Då är det gratis qi-gong mellan klockan 9 och 10 på gräsmattan framför Tehuset.

En instruktör leder dig genom ett grundprogram i medicinsk qi-gong,

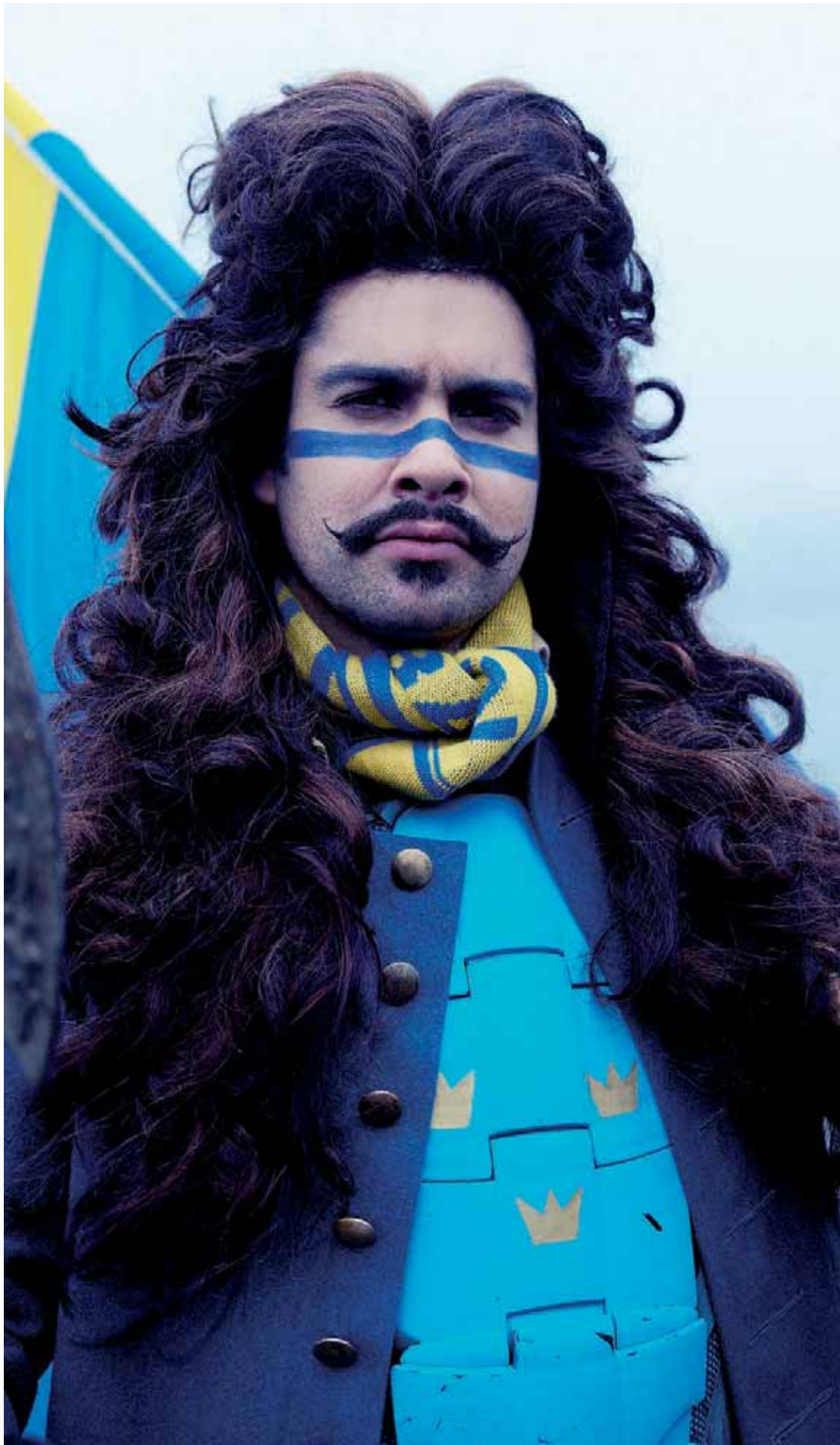
med avslappning och koncentration blir det en genomgång av hela kroppen.

– Det är inga svåra rörelser och det behövs inga förkunskaper. Man kan komma precis som man är, säger Ulla Qvickström som är instruktör från föreningen Gröna Draken som är ansvarig för arrangemanget.

Ni har hållit på i 20 år nu, vilka är det som deltar?

– Å, det är alla möjliga. Folk som är på väg till jobbet, sommarlediga stockholmare och så turister. Vi anpassar programmet efter deltagarna. Qi-gong är bra för att det öppnar upp cirkulationen och gör att vi går ner i varv så att vi kan läka inifrån.

Föreningen Gröna Draken finns på plats i Kungsträdgården varje vecka fram till 14 augusti. GERD ERIKSSON

SOMMARTEATER NILS POLETTI
KRIGAR PÅ SITT SÄTT

"Attacken i Kärtrorp finns i mig"

NILS POLETTI, TILL vardags konstnärlig ledare för Turteatern i Kärtrorp, regisserar *Carolus Rex* – en nyskriven pjäs om regenten Karl XII – i Rid-darholmskyrkan, där den omstridde monarken också ligger begravd. *Carolus Rex* har urpremiär 27 juni och spelas till och med augusti.

– Att ta i denne skägglöse dundergud är som att ta i en het potatis, då Karl XII använts som ett politiskt slagträ åt alla möjliga håll ända sen sin död. Och med högerens och extremhögerens framfart i Europa och Sverige kan denna uppsättning nog skapa intressanta vibrationer. Men avsändarnas konstverk blir framför allt relevant i mötet med mottagaren. När publiken kommer vet vi, säger Nils Poletti.

Du är konstnärlig ledare för Turteatern i Kärtrorp, en teater som utsatts för skadegörelse med nazistiska förtecken under en längre period.

– Attacken i Kärtrorp finns i mig och påverkar mig så klart konstnärligt, privat och politiskt. Jag ser på konsten som ett verktyg för motstånd mot fascismen i alla dess former. Det pågår ett krig mot inskränktheten, främlingsfientligheten och den Sverigedemokratiska dumheten. Initialt roades jag oerhört av tanken på hur grupper av högermänniskor skulle rotera i sin egen avföring av raseri när en "kulturberikare" – som såna som jag, med annat påbrå än svenskt, kallas på Flashback och Avpixlat – tafsar på "deras" idol. Jag ville att "deras" skulle bli "min" och slutligen "allas", att beskåda, känna med, förakta och beundra.

Under arbetets gång har du utvecklat en ömhet för Karl XII som du inte hade först, berätta?

– I min fördjupning i Karl XII gick jag igenom flera märkliga processer som jag försökt återskapa för publiken: Från att komma in med en förutfattad mening om dramats huvudperson till att bli förvånad, road och intresserad. Besatt kanske, till och med. För att slutligen plötsligt finna sig själv i ett brunt obehag efter förelösen och mötet med vår kändaste konung.

ALEXANDRA SUNDQVIST

KLARA GRANBERG

Gamla Brogatan, 12.56 – 13.49

.....

I Klara Arbetarbod – som inte längre finns kvar – på Gamla Brogatan såldes de första Levi's 501:orna i Sverige. Gatan är odödliggjord i Pugh Rogefeldts "Hog Farm". TEXT **ULF STOLT** FOTO **MAGNUS SANDBERG**

PÅ DEN DRYGT 500 meter långa gatan – jag står med ryggen vänd mot taxiinfarten till Arlanda Express och tittar upp mot Hötorget – har närmare ett femtiotal företag sina adresser. Och bakdörrarna till både jazzklubben Fasching och Oscars-teatern vetter mot Gamla Brogatan. Lappen vid ringklockan på dörren till Fasching är på både svenska och engelska.

Affischen vid sceningången till Oscarsteatern, inför höstens komedi *Kom igen Charlie*, ser ut som någonting man inte har alltför svårt att gissa sig till hur det kommer att se sig.

I skuggan vid sidan av dörren in till herrkonfektionsbutiken på

andra sidan gatan står en man lätt framåtböjd och talar med sin hund, en lurvig trottoarnära varelse i grått och svart. Mannen har två påsar från butiken i handen, hunden nafsar efter dem medan de talar och mannen flyttar dem högre och högre upp, bort från hunden.

PÅ UTESERVERINGEN VID kaféet på hörnan Vasagatan sitter mor och dotter – jag antar att de är det, likheten synnerligen påfallande – och studerar en bunt kassakvitton som de skickar fram och tillbaka till varandra.

Två brandbilar dräsar förbi med hessa sirener på väg i riktning Gamla stan.

En kortsnaggad ung man sitter i stolen närmast fönstret på frisersalongen. Frisören cirkulerar runt honom med en rund spegel och de diskuterar någonting, han pekar mot hjässan och hon tar sedan och gnider in händerna med, förmodar jag, hårvax, som hon jämnt fördelar i hans nyklippta hår. Han ser nöjd ut när han ser på sig själv i spegeln.

TRE TUNGT SVARTKLÄDDA hårdrockare står och tittar in i fönstret till butiken intill som säljer just den typ av modeattiraljer och klädesplagg som de redan ekiperat sig i. En av dem går in, de andra står kvar på gatan. Kamraten kommer ut efter någon

minut, skakar på huvudet och de går sakta gatan upp i riktning Hötorget.

I skylten till Sko-Uno är det amerikanska memorabilia och sneakers. I närheten av den – kan inte minnas vilken sida av gatan det var – låg tidigare Wolfies Records som var snabba att få in punksinglar. Och jag läste på en blogg att Frank Andersson köpte sin ökända fiskartröja på Klara Arbetarbod som tidigare låg snett mitt emot Sko-Uno.

EN MAN MED sådana där skor med rundade sulor som sägs vara stärkande för balansen och ge vissa muskelgrupper träning kommer gående förbi. Det ser varken enkelt

eller bekvämt ut att ta sig fram i den typen av skor.

En liten flicka står med en docka i famnen, mamman bredvid henne. Pappan håller just på att försöka få ner emballaget från den – antagligen – alldeles nyköpta dockan, i en papperskorg. Till slut måste han lägga kartongen på gatan och platta till den med foten. På kartongen finns en bild av dockan. När han trampar på den vänder sig dottern om, tittar på kartongen, sedan på dockan i famnen. Sedan börjar hon gråta. Mamman sätter sig på huk och tröstar.

Från Hötorget en bit bort ropas att jordgubbarna nu bara kostar 20 kronor asken. Extra söta. ☺

MARIA HAGSTRÖM BESLUTSÅNGEST HANDLAR I GRUND OCH BOTTEN OM EN NATURLIG REAKTION NÄR VAL KAN FÅ STORA KONSEKVENSER FÖR VÅRA LIV.

När jag var barn var det något speciellt att äta pizza. Vi åkte till "Dianas" och jag fick välja från menyn. Det blev kyckling- och currypizza med banan på.

Skulle vi lyxa till det så föll valet i stället på stans enda kinarestaurang. I dag är det lite annorlunda, för att jag nu bor i Stockholm, men också för att utbudet ökat rent generellt. Det finns ställen där mat kan ätas i totalt mörker eller där en drink kan drickas i en fem grader kall bar mitt i sommaren. Eller där vitlöksöl och vikingamjöd står på dryckeslistan.

När jag var barn och folk skulle motionera valde man mellan rätt så

traditionella metoder: fotboll, ishockey, ridning, aerobics. Som tonåring knöt jag ibland på mig gymaskorna, deltog i utomhusgymna och gjorde situps med en grästova i ryggen.

I DAG KAN det vara svårare att bestämma motionstyp.

Vill jag hänga i ett stort tygstycke från ett tak under ett pass antigravity yoga eller är det i dag jag ska yoga i ett rum av salt? I stället för gympadjorna kan man ta på sig Kangoo Jumps – pjäxliknande skor med trampolineffekt. Eller köra lite kampsport i vatten, poledance, frisbeegolf eller bumperball. Det sistnämnda ska tydligen vara som fotboll, men med

den lilla detaljen att spelaren har en jättestor uppblåst gummiboll runt kroppen.

Människan törstar väl efter nyheter, och jag är en sådan där människa. Det är förstås en lyx att ha möjlighet att välja att släcka den törsten med en bacondrink på trendig bar om man vill. Men med ökat utbud och fler valmöjligheter får fler vardagsbeslutsångest. Och folk ska välja ofta: välja elbolag, välja vårdcentral, välja svart eller vitt kakel, välja färdväg och tvättmedelsort. Osäkerheten och veligheten.

DET HÄNDER ATT jag själv hamnar i beslutsförlamning i de mest betydelselösa situationer. Vilket bord

ska jag välja att inta någon sorts mat vid? Är bordet till höger eller vänster bäst? Ska jag provsitta lite och se hur de känns först? Beslutsångest handlar i grund och botten om en naturlig reaktion när val kan få stora konsekvenser för våra liv.

En sorts varningssignal.

Men när jag står och stirrar på några meningslösa bord, då känns det lite som att varningssystemet ballat ur.

Och när jag sedan stirrar på menyens rader och står inför det livsviktiga beslutet att välja rätt rätt, då hade det varit lite skönt att direkt veta att det är banan på pizzan jag ska ha. ☹

frid- TID

180 kyrkor från 1100-tal till 2011. Öppna för dig.

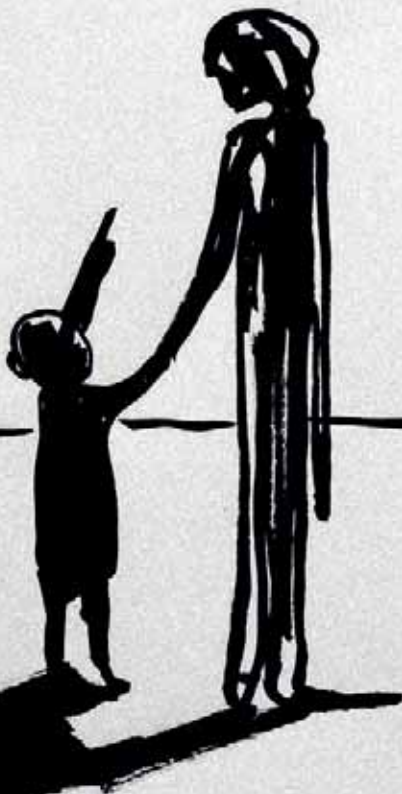
HITTA ALLTID NÄRMASTE KYRKA,
LADDA NER **APPEN KYRKGUIDE**.

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

WWW.SVENSKAKYRKAN.SE/STOCKHOLMSSTIFT

- Pappa. Vart tar all
rök från solen
vägen?

- Å, du din
lillgamla jävel.

Nina Åkestam gjorde kometkarriär inom reklambranschen. Men vid 25 års ålder brände hon ut sig. Det fick henne att fundera över "meningen med hela skiten". Nu har hon skrivit en bok om sin generations karriärkämpar – och om en skev arbetsmarknad. **TEXT ALEXANDRA SUNDQVIST FOTO SARA MORITZ**

NINAS INRE TANT

Nina Åkestam är reklamforskaren, föreläsaren och krönikören som profilerat sig genom sina praktiska tankar om karriär, politik och jämställdhet. Hon, som drömde om att bli författare och som fyllde anteckningsbok efter anteckningsbok med noveller under barndomens sommarlov. Men som också fick lära sig att den sortens konstnärliga excess inte var någonting man kunde livnära sig på. Hon som säger att det i hennes bakgrund varit "lättare att prata om pengar än om visioner".

Hon hamnade på Handelshögskolan i stället, läste ekonomi. Kände sig aldrig riktigt hemma. Men hon var envis, hade bra betyg, läshuvud. Fick ofta höra att hon var "duktig". En praktik ledde till anställning på en reklambyrå, där hon sedan hamnade i ledningsgruppen.

– Jag gjorde det samhället krävde – jag pluggade ordentligt, skaffade en utbildning, fick ett jobb, var duktig på mitt jobb. Men när jag var 25 år upptäckte jag att det inte gjorde mig lycklig alls, så jag började fundera över hur det kom sig. Och det berodde på att jag aldrig hade funderat på varför jag gjorde allt det där, säger Nina Åkestam och tillägger:

– Jag brände inte ut mig för pengarnas skull. Snarare handlade det om att jag, liksom många andra, brann för mitt jobb. Tyckte att det gav mig en identitet. Det gick bra för mig, så jag körde på. Men om inte ens jag, som hade så bra grundförutsättningar, stod pall för arbetslivet – är det då inte nånting som är väldigt fel med vår syn på arbete?

Hon understryker att det finns en obalans, där de som har jobb jobbar alltmer medan allt fler står utanför arbetsmarknaden.

NINA ÅKESTAM ÄR född på åttiotalet i en övre medelklass-familj och uppvuxen i en lägenhet på Östermalm. Även om man kan tänka sig att stadsdelen hör till landets mest socioekonomiskt privilegierade områden så påverkades även hon av nedskärningarna i exempelvis skolan under början av nittiotalet – ett slags krismentalitet.

– Åttiotalistgenerationen är uppvuxen under ständig kris. Kriser, katastrofer och kaos har avlöst varandra. Vi fick tidigt

ÅTTIOTALISTGENERATIONEN ÄR UPPVUXEN UNDER STÄNDIG KRIS.

lära oss att vi skulle bli och vara "konkurrenskraftiga". Detta, i kombination med en arbetsmarknad som inte fungerar, tror jag har skruvat upp rädslan hos många. Det finns en rädsla för att göra fel.

Hon menar att hon ändå är privilegierad.

– Min uppväxt har gett mig självförtroende. Jag har aldrig ifrågasatt mitt värde, vilket är tur. Jag är i grunden ganska mesig, den lilla dos punkighet jag har har jag förvärvat senare i livet, ler hon från andra sidan av köksbordet i sin lägenhet på Södermalm.

NÄR NINA ÅKESTAM brände ut sig började hon rannsaka sig själv och sina prioriteringar. Som en del av rehabiliteringen gick hon också i terapi. Hennes personliga resa beskrivs i fackboken *Meningen med hela skiten*, som precis tryckts i en andra upplaga. Där varvas också politiska med och enkla övningar, där läsaren bland annat uppmanas att föreställa sig sin "inre 85-åring", för att på så sätt få perspektiv. Tänka längre.

Då, för fem år sedan, sade Nina Åkestams "inre tant" till henne att hon skulle resa mer, våga säga vad hon tyckte och engagera sig politiskt. Och ta upp drömmen om att skriva.

– Människor har ju en tendens att ta tag i det som är mest... bråttom. De små sakerna. Medan stora projekt ofta skjuts på framtiden. Och då kanske man sitter där, när man är 85 år, och aldrig har gjort den där resan eller skrivit den där boken.

Eller så jobbade man i stället för att gå på den där födelsedagsfesten. Och när man ser tillbaka på det är det nog de sakerna man kommer att ångra mest, säger hon och menar att det aldrig är för sent att byta inriktning.

Eller åtminstone fundera ordentligt på varför man gör det man gör.

I DAG JOBBAR Nina Åkestam kanske inte färre timmar, men hon gör bara sådant som hon vill. Hon är aktiv i Miljöpartiet och bedriver jämställdhetsarbete i krönikor, blogginlägg och debatter. Och så forskar hon kring normbrytande reklam och dess positiva samhällseffekter, med Handelshögskolan som bas.

Att rådfråga sin inre tant innebär också att tänka mer långsiktigt, menar hon.

– Om jag blir 85 år skulle jag inte vilja att samhället var nåt slags Matrix-värld. Vi måste tillsammans jobba för att göra samhället bättre – och mer hållbart. Ta hand om det vi har, säger hon. ☺

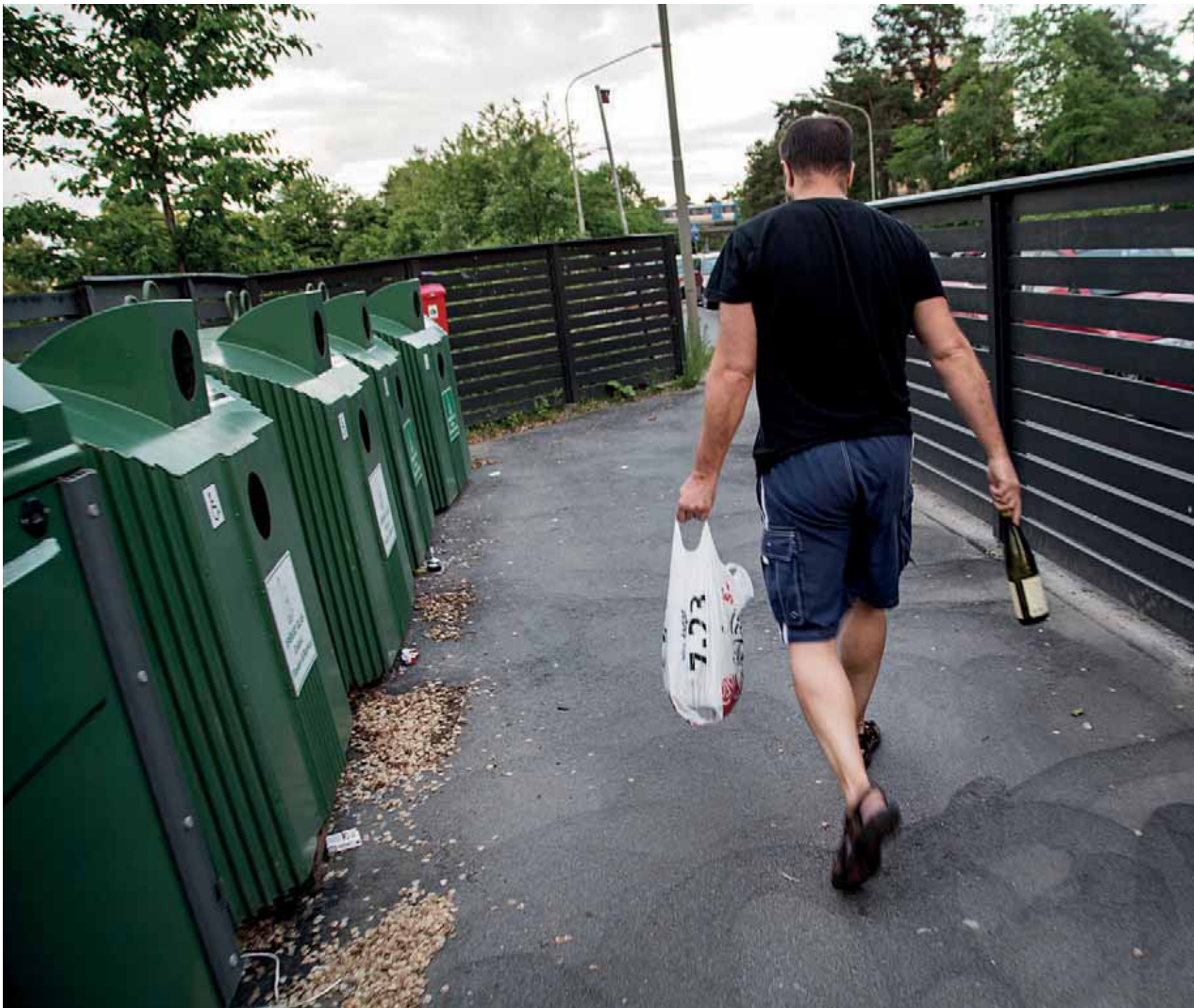
NINA ÅKESTAM **YRKE:** Reklamforskare, föreläsare, skribent, författare. **BOR:** Södermalm. **ÅLDER:** 30. **AKTUELL:** Med boken *Meningen med hela skiten*, utgiven på Volante. Skribent, föreläsare och reklamforskare vid Center for Consumer Marketing vid Handelshögskolan i Stockholm. Krönikör i Metro. Bloggar hos Resumé. **BAKGRUND:** Utbildad vid Handelshögskolan. Anställningar vid bland annat reklambyråerna Garbergs och Wieden + Kennedy, New York.

.....
Vi i Stockholm är bland de sämsta i landet på att återvinna. Trots att vi sorterar våra tomma förpackningar och lästa tidningar i de gröna behållarna och hoppas att det blivit rätt. Situation Sthlm har tagit reda på vart det du lämnar in tar vägen och varför det är mödan värt att göra det. **TEXT GERD ERIKSSON FOTO MARTINA HOLMBERG**

EN OSORTERAD STAD

.....

Det finns över 250 platser i Stockholm där vi kan lämna det vi källsorterat. Bäst är vi på att lämna in tidningar, glasflaskor och glasförpackningar, sämst på plast- och pappersförpackningar. Av någon anledning är storstadsborna sämst i landet på att återvinna – allra helst plastförpackningar.

– Vi vet inte vad det beror på att invånarna i de större städerna är sämre på återvinning, men just nu kör vi en kampanj för

VISSTE DU ATT ...

... om alla i Sverige lämnade in sina kapsyler skulle stålet räcka till 2 200 personbilar?

... återvinning av aluminium sparar 95 procent av den energi som annars behövs för att göra nytt aluminium?

... Sverige är bland de bästa nationerna på att återvinna wellpapp och tidningar?

... ett ton mjuka plastförpackningar motsvarar 1 050 liter olja?

... du kan kolla om en chipspåse är mest av plast eller metall genom att knyckla ihop den till en boll. Vecklar den ut sig är den mest av plast.

... medicinkartor sorteras som plastförpackning?

... de gröna behållarna töms tre till fyra gånger i veckan?

att få fler att återvinna sina plastförpackningar. Badrummet är en bra källa, där finns det både schampoflaskor, pumptvålar och tomma tandkrämstuber. Det gör inget om det är rester kvar i dem, tvärtom, dem använder vi när plasten renas, säger Annica Dahlberg på FTI.

Det är FTI som ansvarar för de gröna behållarna.

FTI står för Förpacknings- & tidningsinsamlingen och är ett icke vinstdrivande företag som ägs av producenterna som gör förpackningarna. Enligt ett EU-direktiv från 1994 ska tillverkarna och de som importerar förpackningar se till att de samlas in och återvinns till nytt material för att minska påverkan på miljön.

– Det är mycket bättre för miljön att återanvända materialet i en förpackning än att utnyttja jordens ändliga resurser för att tillgodose vårt prylbehov. Vi gör vad vi kan för att tillverkarna ska få materialet från så många förpackningar som möjligt på ett effektivt och miljövänligt sätt.

EFTER ATT GLASBURKAR, flingpaket, tidningar och gamla sardinburkar hamnat i de gröna behållarna åker de på långresa. Först komprimeras de och lastas om på olika platser i Stockholm, sedan färdas materialet vidare till anläggningar i både Sverige och övriga Europa för bearbetning.

Plasten hamnar i Bredaryd, Gescher och Beckum. Pappersförpackningarna i Norrköping och metallen i Älmhult, Smedjebacken och Hamburg. Glaset hamnar i Hammar utanför Örebro. Och tidningarna går direkt till fem olika pappersbruk här i landet.

– Vi tar hand om allt. Ju bättre sorterat det är, desto bättre material blir det för nyttillverkning. Och ju fler gånger vi kan återanvända en förpackning, desto bättre är det för miljön. Plasten återvinns minst sex eller sju gånger, oftast fler, säger Annica Dahlberg.

Av den behandlade plasten blir det nya innerskärmar till franska bilar, krukor till den nederländska blomsterindustrin och avloppsrör som används i hela Europa. Ett ton hårda plastförpackningar räcker till 84 000 blomkrukor.

Fördelen för oss som bor i en storstad är att vi har nära till en återvinningsbehållare, det går lätt att ta med förpackningarna på väg till jobbet eller i förbifarten.

Ibland blir vi osäkra på om vi sorterat

ÅTERVINNING I STOCKHOLM

Stockholmarna återvinner följande per person och år (i kilo):

rätt och så kanske det kommer nya förpackningar med två material som vi inte riktigt vet i vilken behållare vi ska lägga – till exempel den nya mjölkförpackningen med plastkork.

– Korken ska slängas bland plastförpackningarna, mjölkkartongen bland pappersförpackningarna. Det förstör inte återvinningen om det läggs fel ibland. Blir det för mycket plast i pappersinsamlingen sorteras det bort och används till energi i stället för att få nytt liv. En bra regel är att alltid sortera en förpackning efter vilket material det består mest av, säger Annica Dahlberg.

Inte heller spelar det någon roll för materialkvaliteten om det vi lämnar in inte är noga diskat eftersom allt renas i olika processer. Det handlar mer om att hanteringen blir trevligare för en själv och dem runt omkring när förpackningarna är rena. Och det går inte åt mer energi för att rengöra en förpackning än för att återvinna den.

Är det inte miljövänligare att bränna en förpackning för att få energi?

– Nej, att bränna den ger energi en gång. Återvinner vi den spar vi energi varje gång vi använder den igen. Det är först när kvaliteten blivit för dålig som vi eldar upp den. Förpackningar av stål, aluminium och glas kan man återvinna hur många gånger som helst utan att kvaliteten försämras, säger Annica Dahlberg. ▶

PLASTFÖRPACKNINGAR SOM SKA ÅTERVINNAS:

Flaskor, burkar, dunkar, bärickassar, plastpåsar, refillpaket för tvättmedel, hinkar för sylt, plastfolie, frigolit, brickan för vakuumpförpackat kött och för fisk (ej plastöverdraget), frukt- och grönsaksaskar, lock, tuber, kapsyler, schampoflaskor, fryspåsar, bubbelplast, saftflaskor och bag-in-box.

I vår iver att tänka på miljön och på att sortera duktigt glömmar vi ibland att det bara är förpackningar som ska lämnas i de gröna behållarna, resten ska till kommunens återvinningscentraler.

Det kan ibland stå både tvätt- och diskmaskiner och kanske gamla tvättkorgar i plast vid de gröna behållarna. Men tvättkorgen är ingen förpackning och ska således lämnas på en återvinningscentral. Likaså ska disk- och tvättmaskinerna dit.

– De som orkar släpa grov- och hushållsopor till de gröna behållarna tror nog att de gör en miljöinsats och att det blir återvunnet. Men tyvärr har FTI ingen möjlighet att återvinna materialet, i stället blir det problem vid städningen och en otrevlig miljö för besökarna och dem som bor i närheten, säger Annica Dahlberg.

KUVERT ÄR INTE heller någon förpackning, därför ska de inte kastas i de gröna behållarna. Dessutom är det lim på dem som kan

trassla till det för maskinerna som ska göra ny pappersmassa.

En vanlig fråga till FTI är varför glasförpackningar ska separeras i färgat och ofärgat glas. Många tycker sig ha sett att de ändå blandas vid tömningen. Men ofärgat glas har högre kvalitet än färgat vid återvinning och lastbilen som hämtar dem har olika fack för dem på flaket även om det inte syns från marken.

– Det finns viss tolerans för felläggning i alla behållare, så det är inte katastrof att slänga en flaska med metallkorken på. Allt tas ändå om hand. Men ju renare ett material är, desto bättre produkter kan det återvinnas till, säger Annica Dahlberg.

Något som man absolut inte ska lägga i glasinsamlingen är kristallglas, det är det nämligen bly i.

Annat än förpackningar är inte tillverkade med tanke på att återvinnas och kan därför innehålla miljöfarligt material.

Hur är det med papperstidningar, går de att

återvinna hur gamla de än är?

– Nja, är de för gamla och solblekta blir fibrerna i dem för tunna och då går det inte att göra nytt papper av dem. Däremot kanske pappersmassan kan användas till annat eller till energi, säger Annica Dahlberg.

Det tar ungefär två veckor innan en återvunnen förpackning är ute i systemet igen. Två av tre pappersförpackningar i butikerna är gjorda av återvunnet material. Och ju effektivare hanteringen av en förpackning är, desto mindre tär den på jordens resurser och blir också billigare när vi sedan köper den i affären.

Enligt FTI:s undersökningar källsorterar 92 procent av alla svenskar. Men stockholmarna återvann i snitt två kilo mindre per person än övriga i landet.

Vad vill du säga till huvudstadsborna om det?

– Jag vill utmana dem att före 2015 faktiskt ligga över genomsnittet i Sverige. Då skulle vi verkligen vara på god väg mot en bättre miljö, säger Annica Dahlberg.

Allt mellan förtvivlan och hopp.

Upplev 90 minuter av starka känslor på Tele2 Arena:

Söndag 20 juli kl. 18:20 Hammarby – Östers IF.

Måndag 28 juli kl. 19:20 Hammarby – Assyriska IF.

Söndag 10 augusti kl. 18:20 Hammarby – GIF Sundsvall.

Biljetter köper du dygnet runt på hammarbyfotboll.se, i SGA:s ServiceCenter vid SkyView måndag - fredag kl. 09.30-18.00 och lördag - söndag kl. 10.00-16.00 eller via SGA:s CallCenter på telefon 0771-31 00 00 måndag - fredag kl. 09.00-18.00 och lördag - söndag kl. 10.00-14.00.

**#KÄMPA
HAMMARBY!**

**HAMMARBY
FOTBOLL**

KÄNNER SIN GRÄNS

Happy Jankell är en av film-Sveriges nya stjärnor. Men redan som sexåring var hon clown på Skansens scen. I ettan på Gärdet berättar hon barndomsminnen, om hur det är att befinna sig i gränlandet mellan ungdom och vuxen och mellan två SVT-inspelningar. Men också varför hon en gång rymde till Köpenhamn.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

Det doftar kakor i den lilla ettan på Gärdet. På spisen står en plåt med syltkakor och på bordet en hjärtformad skål fylld med jordgubbar. Kaffe kan hon bjuda på, men då ska man först veta att det inte smakar gott. Och kanske blev kakorna lite torra?

Det blev de inte. Happy Jankell gillar att baka, tycker att det är avkopplande. Förra helgen hade hon tårtkalas för familjen, av den enkla anledningen att hon anser att kafferep av typen som farmor och mormor brukade ha borde ordnas oftare.

– Mer tårta åt folk, tycker jag. Det blir man glad av, säger hon och stänger ner datorn som står på bordet och vinklar ner skärmen där hon nyss haft uppe något som såg ut att vara ett välfyllt textdokument.

– Jag har alltid skrivit mycket, framför allt har jag skrivit saker som jag velat göra nåt av på scenen, monologer, säger hon. Jag gillar att berätta historier. Det är därför jag vill hålla på med teater också.

Hon berättar att hon håller på att skriva på en grej, om en ung tjej och hennes relationer till killar, vänner och föräldrar – sådant som ligger henne själv nära. Men hon vill inte sätta ord på vad skrivandet ska leda till.

– Jag har tänkt på vad jag vill att det ska bli utav det, ja det har jag. Nånting, säger hon och ler hemlighetsfullt.

Happy Jankell har precis avslutat inspelningen av andra säsongen av SVT:s webbaserade och hyllade dramaserie *Portkod 1321*, som handlar om tonårstjejerna Steph, spelad av Happy Jankell, och Agnes, spelad av Fanny Klefelt.

– Det är läskigt att lämna ett projekt efter sig och att känna att jag inte har någon kontroll över det längre. Och det känns tomt. Vi har filmat så otroligt mycket per dag. Det är så högt tempo, galet intensivt – mer än jag nånsin varit med om. Men det kan jag tycka är både kul och skönt, för då hinner jag inte tänka för mycket, tveka och överanalysera. Man bara kör!

I fönstret ligger manusbunten med tummade kanter och med vissa ord markerade med blå överstrykningspenna.

– I går kväll satt jag och höll i manuset och tänkte: Det här är gjort nu. Varje litet blad. Det är så konstigt. Från att först få det i brevlådan och bli jätteenergisk och känna nervositet över vissa scener. Ni vet när man tänker att den här dagen kommer att

komma, jag kommer att vakna den här morgonen, jag kommer att gå till inspelningsplatsen och jag kommer att göra den här scenen. Och på samma sätt kunna tänka att den dagen också kommer att vara över. Det kommer att komma en stund då jag öppnar dörren här hemma och kan andas ut och känna att nu har jag gjort det.

Vilka scener skapade mest nervositet?

– Särskilt tre scener där det krävdes mer av en själv. Sexscen till exempel. Jag vill inte avslöja för mycket, men krävande scener där det är mycket känslor och tankar.

Men som efter att de var gjorda inte kändes lika jobbiga längre?

– Precis. Lite som att gå in på ett natio-

nellit prov och man har de där blanka sidorna framför sig och vet att man måste fylla dem. Och läraren säger var så god. Och fyra timmar senare har man fixat det.

HAPPY JANKELL ÄR en av film- och tv-Sveriges nya stjärnor. Men egentligen har hon varit i branschen ett bra tag nu. Som tolvåring med-

verkade hon i filmen *Den nya människan*. Hon har sedan medverkat i ett flertal produktioner, bland annat hade hon förra hösten en huvudroll i filmen *IRL* och nu börjar inspelningen av en ny thrilleriserie för SVT.

– Jag mejlade regissören Henrik Björn häromdagen och frågade vad jag fick säga om den. Nu ska jag läsa upp vad jag får säga.

Hon sträcker sig efter telefonen som har ett skal med tredimensionellt tigmotiv och läser på den spruckna skärmen:

– ”Säg att du har en stor roll i *Jordskott*, en svensk thriller och SVT:s storsatsning 2015. Du får gärna nämna manus”, läser Happy Jankell och tittar upp från telefonen. Är det riktigt oschysst att jag läser upp ett mejl?

Hon läser vidare och börjar skratta.

– Jag gillar att han har skrivit så här: ”Säg gärna att du spelar en tjej som är utsatt, jagad och vilsen, anklagad för hemska dåd och att hon inte kan minnas att hon har begått dem. Att det är en utmanande roll att spela, starka scener, starka känslor och så vidare.” Jag tycker att det är så kul och härligt att regissören även regisserar mig som person. Ibland önskar jag att jag hade en regissör som regisserade varje steg jag tog.

Håller du med om det han skriver?

– Absolut. Det är en utmanande roll. Hon är en vilsen, borttappad ung flicka. Och rädd. Många unga tjejer är väl väldigt rädda, tror jag.

Också du?

– Ja. Jag är 20 år, och jag tycker att det är läskigt att vara i gränslandet mellan barn, tonåring och vuxen. Det finns sammanhang där jag känner mig vuxen, sen kommer det stunder då jag är jätteliten. Men det är också spännande, man måste ju undersöka en ny värld.

Det är också det ungdomsserien *Portkod* handlar om – tjejer som befinner sig i gränslandet, i ”mellanåldern”. Om att tänja på gränser och utforska vuxenvärlden. Happy Jankell berättar att de i den nya säsongen ska ta studenten.

– För Steph, som jag spelar, handlar det nu mycket om att inte vilja visa sig svag. Det kan jag känna igen mig i, i alla fall för några år sen. Det var så man skulle göra för att bli behandlad som en vuxen, tänkte jag. Jag har nog faktiskt precis förstått att vara mogen är att våga vara omogen och att våga visa när man är rädd och orolig. Jag tror att det är vanligt bland unga att man inte visar vad man känner, tycker och tänker.

Hon säger att det är därför *Portkod* är så bra, att ungdomar kan känna igen sig och att serien faktiskt kan vara till hjälp. Hon har fått mycket reaktioner från tittare och säger att det hade varit bra för henne själv att se en sådan serie när hon var 15 år.

– Framför allt för att förstå att man får säga nej, man får backa. Relationer var ►

svårt i den åldern, både vänskapsrelationer och när man började träffa killar. Man kan vara i en situation där man som ung tjej är på en fest med äldre killar och man känner sig tacksam för att man får vara där, säger hon. *Portkod* tar bland annat upp sexuellt utnyttjande. Även om jag inte varit med om sexuella övergrepp så har jag och förmodligen de flesta tjejer nån relation till när det har gått över gränsen.

– Framför allt tycker jag att unga människor skulle behöva bli mer upplysta om vad självrespekt är, om rätten till sin egen kropp och sina egna tankar. Och att inte behöva gå runt och tro att man är enda människan i världen som har problem och som oroar sig, när alla andra gör det också. Det kan jag känna igen mig mycket i. Jag trodde att många av mina vänner mådde jättebra och var superlyckliga fast det inte alltid var så, vad härligt om vi hade kunnat prata om det.

Då fanns det också andra sätt att lösa problem och ledsamhet på, i alla fall tillfälligt, som när Happy Jankell "rymde" till Riga, till Budapest och till Köpenhamn.

– Jag och min kompis hade bestämt att vi skulle göra tre korta hemliga resor, säger hon och skrattar åt minnet.

Det hela började med olycklig kärlek. Killen som Happy Jankell hade varit ihop med i två år, sedan hon var 14 år, hennes första kärlek, gjorde slut.

– Jag var så himla ledsen. Vad ska vi göra åt det, tänkte jag och min kompis och kom fram till att vi skulle åka till Köpenhamn. Han gjorde slut med mig klockan ett och en timme senare satt vi på tåget till Köpenhamn. Vi hade ingenstans att sova så vår plan var att festa hela natten. Jättedumt och jättekul.

Till Riga och Budapest tog de vid senare tillfällen billiga Ryanairflyg och var borta en natt. Hennes mamma Annika Jankell fick höratalas om resorna långt efteråt, hon hade trott att dottern var på en kompis lantställe. En annan gång då mamma Jankell blev chockad var när hon för två år sedan gick ut på Instagram och såg att hennes dotter hade postat ett inlägg med ett meddelande om att hon var anmäld till volontärjobb i Indien.

– Mamma ringde: Vad har du gjort?! Har du bokat en resa till Indien? Jag hade inte betalt några pengar, det var bara en föransmälan, men jag sa att jag skulle åka. Och det gjorde jag sen.

Det finns en historia om varför hon ville till just Indien. Happy Jankell var ungefär tio år gammal när hon, hennes syster och deras två bästa vänner hade hört sina mammor prata om hur härligt det vore att åka till Goa.

Vem är Goa? Vad är Goa? Det är Indien, fick de veta. Kunde de inte åka, boka resa nu? Det finns inga pengar till det, tyvärr, fick de till svar. Därför bestämde sig dött-

UNGA MÄNNISKOR SKULLE BEHÖVA BLI MER UPPLYSTA OM VAD SJÄLVRESPEKT ÄR, OM RÄTTEN TILL SIN EGEN KROPP OCH SINA EGNA TANKAR

rarna för att överraska sina mammor med pengar så att de kunde resa. De startade en insamling, bakade bullar som de sålde på stranden och satte upp lappar om att de kunde passa djur och gå promenader med hundar mot en liten summa. Bullarna och saften sålde ganska bra, och de fick i uppdrag att passa två kaniner. Och tappade bort dem båda.

– Det är hemskt – jag har tappat bort två kaniner. Vi glömde stänga buren, så en av dem smet, den andra hoppade ur famnen på oss. Den familjen blev inte jätteglad, men vi fick faktiskt våra pengar till Indienkuvertet ändå.

400 KRONOR FICK de ihop den sommaren. De insåg att det inte skulle räcka till många kilometer och delade därför upp pengarna mellan sig i stället. Happy Jankell valde att ändå lägga ner sina i ett kuvert som hon skrev "Indien" på. När hon för två år sedan städade sitt rum hittade hon brevet.

– Och då kom jag på att jag skulle åka och volontära.

Hon sprang in i sin systems rum, lånade datorn och googlade på volontärresa till Indien. Tog det första hon hittade och gjorde en föransmälan. Hon fotade svarsmeddelandet som kom, "Tack för din anmälan till volontärresa till Indien", och postade det på

Instagram. Hon tänkte: När man har sagt det till andra så måste man göra det.

Hösten 2012 åkte hon till Kerala i södra Indien och jobbade som engelsklärare på en skola för fattiga barn.

– Jag är jätteglad att jag gjorde det. Det var häftigt att uppleva nåt helt annat, komma in i en annan kultur och känna att man kunde hjälpa till lite. Det är också coolt att se hur mycket man har gemensamt trots att man kommer från helt olika förhållanden och världar, att man ändå hittar en grund, en kärna: att man är två unga tjejer som sitter och pratar.

Hon säger att det nog är dags att åka på en volontärresa snart igen.

– Jag skulle vilja bygga hus. Vet inte hur det ska gå till, jag är inte jättehändig, men jag kan försöka bli. Det finns så mycket man kan göra.

Men det hon främst vill hålla på med i livet är skådespeleriet. Det har hon velat ända sedan hon var liten. Att hennes mamma är journalisten och programledaren Annika Jankell och kanske framför allt att hennes pappa är skådespelaren och regissören Thorsten Flinck gör att hon fått höra uttrycket "gå i föräldrars fotspår" många gånger.

– Det finns de som tror att jag har fått nån slags guldbiljett in i en bransch som min pappa råkar vara i. Jag kan förstå att man utifrån kanske tror det och det kan jag inte göra nåt åt. Jag får luta mig mot att jag själv vet att det inte är så, att jag vet hur mycket jag kämpat och kämpar.

Har du känt att det är nåt som har förväntats av dig, nån slags press att bli skådespelare?

– Jag har aldrig känt nån sån press. Många tror att jag och min syster har fått teatern på ett naturligt sätt som i andra skådespelarfamiljer, där de kanske faktiskt träffar sin pappa när han kommer hem efter en föreställning och sitter runt bordet och äter frukost samtidigt som han läser igenom en provfilmningsscen. Så har jag inte haft det med min pappa.

Thorsten Flincks missbruksproblem har knappast varit någon hemlighet. Dem har det skrivits om, han har pratat om dem och han har också hamnat på många löpsedlar.

– Jag har alltid haft en distans till det där. Jag tror också att jag haft den rebelliska tonårningen i mig som tänker att det där är hans skit och inte min. Jag får nog tacka mamma mycket för det, hon har varit så otroligt bra. Hon har fått in det humoristiska i mycket ►

HAPPY JANKELL

FULLSTÄNDIGT NAMN: Happy Betty Nicóle Hildegard Jankell. **FÖDD:** 16 december 1993. **BOR:** Gärdet, Stockholm. **YRKE:** Skådespelare. **MEDVERKAT I (URVAL):** *Den nya människan* (2007), *Tusen gånger starkare* (2010), *Portkod 1321*, *IRL*, *Åkta människor*, *Solsidan* (2013). **AKTUELL:** Precis avslutat inspelningen av andra säsongen av SVT:s dramaserie *Portkod 1525*.

som har varit jobbigt och varit som en skyddsvägg för mig och min syster. Det låter kanske jättekonstigt men jag har nog inte tyckt att det har varit jättejobbigt. Men jag tror att det fortfarande ligger för nära för att kunna säga hur jag har präglats av det. Jag vet faktiskt inte.

Thorsten Flinck har själv berättat om sorgen över att han många gånger varit en frånvarande pappa.

– Han har gjort många bra roller, men föräldrarollen har han inte klarat av så jättebra. Det kan jag tyvärr inte försvara, men hans kärlek kan jag däremot försvara. Jag känner mig älskad av pappa. En bit har funkat väldigt bra – och det är kärleken.

NÄR HON VAR liten följde hon ibland med till teatern. Hon kommer ihåg Dramaten, de tju-siga klänningarna, vackra peruker, parketten och hur hon inte riktigt förstod varför hon inte fick vara med och leka på scenen. Den lockande fantasivärlden och längtan till teatern tror hon föddes där.

Hon minns en gång när hennes pappa skulle regissera och spela *Fadren*. Happy Jankell hade ett favoritgosedjur, en giraff som hette Pricken.

– På scenen fanns det tre porslinsdockor och precis innan föreställningen skulle börja sprang jag dit, tog bort en docka och satte dit Pricken i stället så att han skulle få vara med i föreställningen. Sen satt jag i publiken och var så stolt.

Men när hon efteråt skulle hämta Pricken var han borta.

– Pricken försvann där och då från mitt liv. I stället fick Mesen ta plats, säger hon och håller upp en mjukisapa som ligger på sängen i rummet som är både sovrum, vardagsrum och matrum.

Här bor hon tillsammans med sin pojkvän, sångaren i bandet Urban Cone. Det är första bostaden i Stockholm sedan hon flyttade hemifrån och från Gamla Enskede. Men de första 13 åren bodde hon i Vasastan. Växte upp på Upplandsgatan.

– Jag älskar Vasastan, man har en speciell kärlek till platsen man vuxit upp på. Vi lekte i Vasaparken, och jag såg ofta Astrid Lindgren som bodde på Dalagatan. Pippi Långstrump var min idol. Jag tyckte att hon var en häftig, stark och fantasifull tjej, och hon hade samma färg på flätorna som jag.

Happy Jankell gick i Gustav Vasa skola, men i femman bytte hon till Kulturama.

Inte långt senare bytte familjen Vasastan mot Gamla Enskede.

– Det är mysigt där, men det var lite fel ålder. Jag hade precis blivit tonåring och ville vara i stan. Samtidigt är jag glad att jag inte bodde kvar i Vasastan eller gick i skola i stan. Jag tror att man trodde att man behövde bli vuxen tidigare där och att det var mer fylla. Kanske hade jag varit en oroligare människa om jag hade varit kvar i stan.

Men som många längtade hon så småningom efter något större än Stockholm. Det blev London, som för övrigt hamnade på andra plats när stockholmarna fått svara på var de vill bo.

– Jag har alltid velat åka till London. Det har alltid varit nåt magiskt över den staden. Tanken var att jag skulle ha några månader där och att mitt fokus inte skulle vara teater och film. Jag kände att jag inte hade haft tid att pausa och fundera på om det verkligen är det jag vill, jag har spelat teater så länge jag kan minnas. Men det slutade ändå med att jag tog en massa teaterkurser i London.

Första gången hon stod inför en stor publik var som sexåring. Då fick hon jobb

som clown på Skansens Cirkus Brage. I nio års tid jobbade hon varje söndag. Första lönen var 50 kronor i veckan.

– Jag har så otroligt mycket kärlek till Skansen. Det var en fin tid. Det var också en bra skola där jag lärde mig att stå framför en publik. Och som clown lär man sig att göra misstag och att folk skrattar åt en.

DET ÄR VIKTIGT FÖR MIG ATT JAG ALLTID SPARAR ETT RUM I MITT HJÄRTA DÄR JAG VET HUR ROLIGT JAG TYCKER ATT DET HÄR ÄR.

Någon scenskola har Happy Jankell aldrig gått, även om hon många gånger funderat på att söka.

– Men jag tror att det viktigaste är egna erfarenheter, att uppleva saker, att möta människor och ha empati, för att kunna skapa en karaktär som är trovärdig. Det är ingen som kan lära mig hur jag ska känna.

Och just det där, det känslomässiga, gör att hon kan förstå vad hennes pappa

menade när han en gång sa att det bara är sorgsna människor som håller på med teater. Ville verkligen Hon och hennes syster Felice bli skådespelare?

– Jag har tänkt på det många gånger, det han sa. Jag har förstätt att det är en hård värld med mycket prestationsångest. Och det är ett stort ansvar att ta på sig en annan

människas känslor, att ha det känsloregistreret och ge ett ansikte åt en karaktär. Det ligger mycket press i det. Och i det praktiska, det är mycket sena kvällar och ibland stänger man in sig i en inspelningsbubbla. Det kan vara en tung värld rent praktiskt, men också känslomässigt. Men det är viktigt för mig att jag alltid sparar ett rum i mitt hjärta där jag vet hur roligt jag tycker att det här är. Och det kan ingen ta ifrån mig. ☺

Upptäck Ulriksdals Slott

Gör en utflykt till Sveriges modernaste 1600-tals slott med inredningar från barock till 20-talets Carl Malmsten. Orangerimuseum med svensk skulptur och keramikutställning samt museet för drottning Kristinas kröningskipage, som utgick från Ulriksdal. Vidsträckt slottspark med promenadvägar, kafé, slottsteater och slottskapell. Försäljning från *Slottsboden* i orangeriet. Båtutflykt från city.

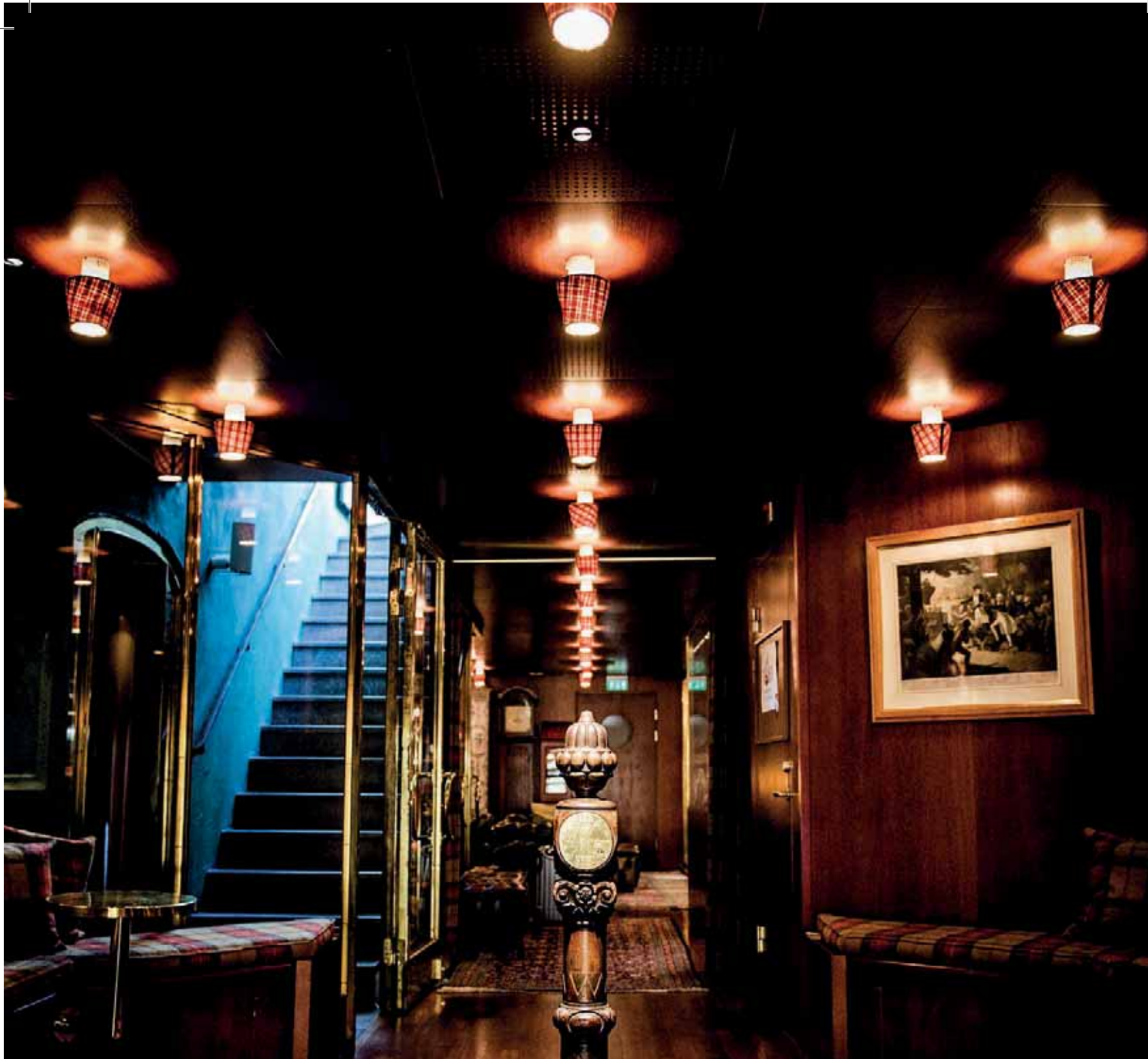

www.kungahuset.se/ulriksdal

INFO: öppet 1 juni–31 aug; tisdag–söndag kl. 12.00–16.00. Guidad visning ingår i entréavgiften; familjevisning kl. 13, orangeriet kl. 14, slottvisning kl. 15. Fri entré för barn, uppdragsbok, målarstuga. Båtutflykt www.stromma.se

.....
Det finns över 200 hotell i Storstockholm, hotell med varierande antal stjärnor och ambitionsnivå och som vänder sig till olika typer av gäster. Situation Sthlm har checkat in på tre hotell i Stockholm som alla är lite extra annorlunda – både sett till vad de inte erbjuder gästerna, till vilken kategori av gäster hotellet vänder sig och hotellets specifika inventarier. TEXT GERD ERIKSSON FOTO MARC FEMENIA

ÖVERNATTNING STHLM

.....

Närmare 9 000 stockholmare är 90 år eller äldre. I Sickla går ett gäng 90-plussare på gym. Och bor kvar allt längre i sina lägenheter. Att stockholmarna blir allt äldre ställer nya krav på bland annat bostadsmarknaden. Och på 70- och 80-åringarna på gymmet som fått goda, äldre förebilder. TEXT DAVID BOGERIUS FOTO JOEL NILSSON

90-ÅRINGARNA SOM GICK TILL GYMMET OCH INTE FÖRSVANN

Stayin' Alive" med Bee Gees strömmar ur högtalarna medan svetten lackar på Sickla Hälsocenters gym. Det är fredagsförmiddag och då är det 90-plussarna som är där under ledning av allmänläkaren Göran Murvall. Alla deltagare är födda mellan 1914 och 1924.

– Balansövningarna är roligast. Jag tycker om att stå och gunga i takt med musiken, säger 93-årige Berthel Nordström.

Göran Murvall står i mitten av en ring 90-plussare och inleder träningspasset med uppvärmning. Han ropar "Jobba på bara"

och "Bra, Margareta!", klappar sig på sina böjda knän, viftar med armarna och tar stora vida steg åt alla håll.

Runt honom står 90-plussarna och gör efter. Alla bär de T-shirtar med texten "Vem vågar påstå att jag är för gammal? 90+" på bröstet. Bee Gees avlöses av Peps Perssons "O'boy" och uppvärmningen övergår i cirkelträning på olika stationer. Berthel Nordström balanserar skickligt på en så kallad bosuboll. Den ser ut som en halv badboll som ligger på marken och är inte lätt att stå stadigt på.

– Det här är väldigt nyttigt. Vi tränar mycket balans och benstyrka och så har heller ingen av oss råkat ut för nåt benbrott sen vi började med träningen. Det är ju faktiskt så att skulle nån av oss bryta benet skulle det kosta samhället runt 300000 kronor medan hela den här verksamheten kostar 80000 för ett helt år. Det är ren vinst för samhället, säger Berthel Nordström när träningspasset är över.

Han sneglar bort mot borden där kaffe i vanlig ordning dukas fram. Han har varit med sedan starten för drygt tre år sedan då ►

han till sin belåtenhet fann att han var yngst i gruppen på 16 personer.

– Några av dem som går här har jag lärt känna lite bättre, jag har bjudit hem dem på lunch och så. Det är en väldigt social samvaro, och den är mycket viktig. Det finns inget viktigare när man är äldre. Det är ju många som sitter hemma och inte öppnar mun förutom när de äter nåt.

90 PLUS-TRÄNINGEN STARTADES på eget initiativ av Göran Murvall. Han säger att han kände för att göra något ideellt för samhället. Han skickade, som han säger, "rakt från hjärtat" ut brev till 18 av sina patienter som var över 90 år och erbjöd dem gratis träningen en gång i veckan. 16 av dem dök upp på första passet. Med sig hade han vetenskapliga bevis för att den fysiska aktiviteten inverkar positivt på kroppens organ. Det gäller inte bra hjärtat och lungorna utan även hjärnan och till och med urinblåsan. Samtliga organ i kroppen mår bra av genomblödningen som följer på träning.

Barn till 90-plussarna har även berättat att deras föräldrar har mycket bättre aptit på fredagskvällen efter träningen, att de sover bättre och äter mindre mediciner och smärtstillande tabletter.

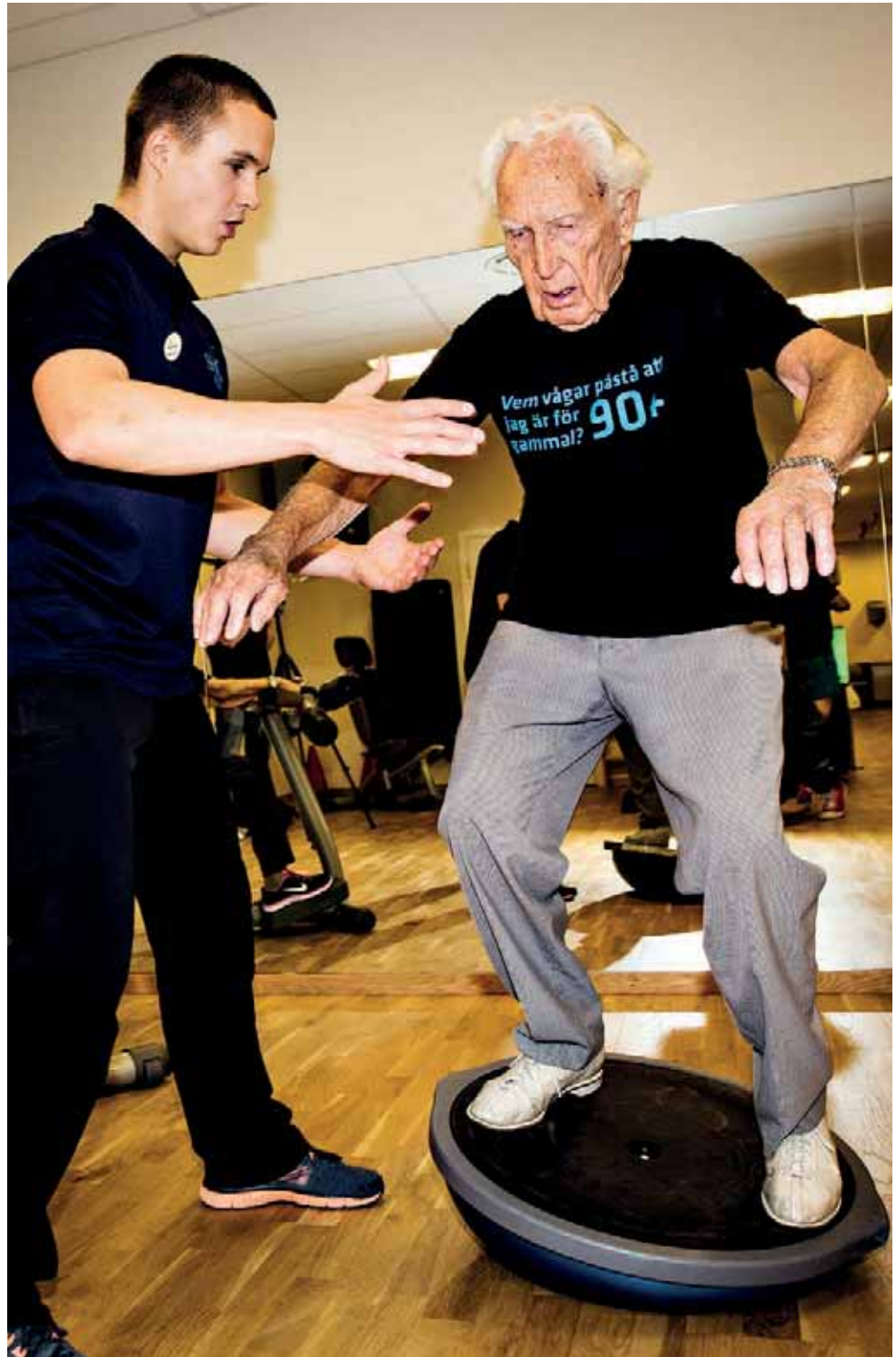
– Det har varit en fantastisk resa och de flesta av dem som kom första gången är fortfarande med. Bland annat en som nyss fyllde 100 och en 98-åring. I höst kommer vi också att ha gjort klart en forskningsstudie på hela gruppen, berättar Göran Murvall.

Han kallar de äldre för en "lite bortglömd grupp", men förra sommaren beviljades de ett projektstöd från Stockholms läns landsting. Därmed kunde ytterligare tre 90 plus-grupper i Nacka och Värmdö kommun startas upp inom ramen för "Aldrig för sent – Projekt 90+".

– Vi har även spridit budskapet över hela landet och haft besök från bland annat Rättvik, Göteborg och Västerbotten. Bor man i Nacka är det inga problem om man är över 90 och vill vara med, då är det bara att fråga sin husläkare, men jag hoppas att vi får fler efterföljare i hela landet och även utomlands.

Göran Murvall berättar om en 80-åring som kom fram till honom på gymmet och sa "Hörru du Göran, nu behöver jag bara köra på i tio år till så får jag träna gratis sen".

– Den här gruppen med 90-plussarna är

goda föredömen för 70- och 80-åringarna. De kan inte säga att de är för gamla för att träna och röra på sig när de ser 90-åringarna.

DEN 31 DECEMBER 2013 fanns det totalt 8960 stockholmare som var 90 år eller äldre. Baserat på dödligheten under samma år har den förväntade medellivslängden för män i Stockholm för första gången överstigit 80 år.

Jämfört med år 2012 har medellivslängden för män ökat från 79,9 år till 80,1 år. Kvinnornas medellivslängd, som under år 2012 minskade för första gången sedan 1999, har återigen höjts och är nu 83,7 år. Det är resultatet av utvecklingen inom hälso- och sjukvård och att många människor lever ett sundare liv.

Guy Lööv, Pensionärernas riksorganisation (PRO) sakkunniga i äldreomsorgsfrå-

DEN HÄR GRUPPEN MED 90-PLUSSARNA ÄR GODA FÖREDÖMEN FÖR 70- OCH 80-ÅRINGARNA.

Göran Murvall, initiativtagare

gor, anser att det rent generellt enbart är positivt att människor lever längre:

– De som har kommit upp i 80-årsaldern men fortfarande är aktiva kan bidra väldigt mycket till samhället. Dels privat med att hjälpa barn och barnbarn och så, men också i andra delar av samhället där mycket frivilligarbete görs av äldre.

STOCKHOLM ÄR EN av de fem snabbast växande regionerna i Europa.

Tillväxttakten är högre än vad som tidigare beräknats och nu finns det 900 000 invånare i Stockholms stad. I genomsnitt flyttar 50 personer hit varje dag och de som redan är här föder fler barn och lever längre. Om mindre än tio år beräknas Stockholm vara en miljonstad.

Av de 900 000 stockholmarna bor 90 pro-

cent i lägenhet. 55 procent av dessa bor i bostadsrätt och 45 i hyresrätt. Efterfrågan på mindre lägenheter är enorm hos både ungdomar och pensionärer.

– Framför allt är det mindre lägenheter med rimliga hyresnivåer som efterfrågas. Många äldre kanske tycker att huset eller lägenheten har blivit för stor och för jobbig att sköta. Med den demografiska utvecklingen kommer bristen att bli allt större, säger Guy Lööv.

Under Almedalsveckan i sommar kommer PRO att presentera ett bostadspolitiskt program inför valet. Där uppmanas kommuner och staten att tillgodose äldres behov av ett bra boende. Äldreboenden läggs ner när efterfrågan minskar, men det byggs inte tillräckligt med bostäder och det som byggs blir för dyrt. Guy Lööv menar att marknaden inte kan sköta det själv.

– Det här är ett stort samhällsproblem. Ofta hjälper det inte ens att man säljer sitt hus. Mycket av pengarna försvinner i så kallad flyttskatt vid försäljningen och då räcker de inte till bostadsrätten som man ville ha. Samtidigt blir det allt svårare att få lån för pensionärer med följden att de bor kvar i sitt gamla hus där boendekostnaderna är förhållandevis låga. Man skjuter på flytten och väntar tills läget är akut. Det gör att bostadsmarknaden blir stillastående.

Enligt Guy Lööv är den enda lösningen att bygga fler bostäder som både äldre och unga har råd med. Politikerna måste bli bättre på att tänka långsiktigt och planera för att lösa boendesituationen.

– I Stockholm finns det många väldigt dyra bostads- och hyresrätter som bara en liten exklusiv grupp har råd med, i stället för att satsa på att bygga lite billigare och mindre. Behovet av såna lägenheter ökar när vi får fler äldre och vi redan har en bostadsbrist, men det har inte funnits någon politisk vilja att göra nånting åt det. Man tänker kortsiktigt och bygger fel när man för en gångs skull bygger.

"BOSTADSPOTENTIAL I STOCKHOLM" är namnet på en rapport där Stockholms stad redovisar hur staden kan nå målet att bygga 140 000 bostäder fram till år 2030.

– Givetvis har vi trott att det här antalet bostäder är genomförbart att bygga i Stockholm, men genom rapporten visar vi att det är fullt möjligt genom normal exploatering och att det fortfarande finns utrymme för mer utbyggnad bortom 2030, säger Niklas Svensson, tillförordnad stadsbyggnadsdirektör på Stadsbyggnadskontoret i Stockholms stad.

Enligt Guy Lööv, PRO:s sakkunniga, är det viktigaste att det är rätt sorts lägenheter som byggs:

– I dag är det inte alls ovanligt att en 100-åring bor kvar i en vanlig bostad och bara har hjälp av hemtjänst. Är det en bra tillgänglighet på bostaden så att det finns hiss och hyggligt med utrymme så att man kan ta sig fram med rullator så fungerar det. Får vi fler såna bostäder med rimliga kostnader kommer många äldre att flytta dit och då kommer villor och större bostäder att frigöras. Då får vi en ökad rörlighet på bostadsmarknaden och det är en vinst både för den enskilde och för samhället. 🍷

OKOK ATT ALDRIG SLUTA MÅLA

Thomas Gunnarsson är bland annat konstnär, fotograf, resenär och graffitikännare. På Instagram sätter han graffitins mest föraktade del – taggarna – i fokus. Hans konto "TagsAndThrows" är ett av världens mest följda graffitikonon. Nu vill han utvidga universum med sin egen konst under signaturen OKOK. I juni hade han sin första utställning i New York. Under tre timmar. **TEXT MARIA LINDÉN FOTO MARC FEMENIA**

Thomas Gunnarsson står och skissar i baren på restaurang Strandvägen 1 med kaffekopp, pennor och mobil bredvid sig. Han må sticka ut i det annars mestadels välpressade, kostymklädda, lunchklientelet med sin blonda hårtofs, svarta huvtröja, färgindrän-

ka fingrar och sina underarmar täckta med tatueringar – men han är mer hemtam här än de flesta.

Den senaste tiden har restaurangen varit Thomas Gunnarssons arbetsplats.

För bara två dagar sedan färdigställde han en målning på en dörr i restaurangens

inre och de målade glasdörrarna i entrén har varit ett OKOK-konstverk sedan i mars.

Jag träffar Thomas Gunnarsson ett dygn innan han ska ta planet till New York och sin första utställning utomlands någonsin.

Utställningen har ett popupformat och pågår under tre timmar på Ginny's Supper

Club i källaren på stjärnkocken Marcus Samuelssons restaurang Red Rooster i Harlem.

Utställningen är döpt till "N.Y State of Mind" efter en låt på rapparen NAS första skiva. New York är en av Thomas Gunnarssons absoluta favoritplatser på jorden – hittills har det blivit 15 besök – men kärleken till staden väcktes långt innan han satte sin fot där.

Hans första kontakt med New York var hiphop, graffiti och filmen *Style Wars* – urban popkultur som gjorde stort intryck på honom som ung kille i Rinkeby.

– Jag vill ha med New York i utställningen så mycket det går. Jag tillverkar all konst

på plats tio dagar innan. Det kommer att bli dagboksanteckningar i skissform tillsammans med lite större konstverk. Jag tänker interagera med mina följare på Instagram och be dem tipsa om till exempel en frisör och så går jag dit och fixar mitt skägg och gör en skiss samtidigt.

THOMAS GUNNARSSON HAR en mild blick och en lika mild röst. Han gör ett ödmjukt och på samma gång viljestarkt intryck. Han pratar rytmiskt – det är många ord per minut. Kanske är det hans bakgrund som rappare som gör sig påmind. På sin hemsida skriver han att han vill bli en bättre människa.

Varför vill du bli en bättre människa?

– Jo, det är jag nog, men det stora problemet är att tidigare brydde jag mig inte. Jag körde bara på i många år och arbetade 24 timmar om dygnet. Jobbade i stället för att tänka på vem jag är. Jag har rest otroligt mycket geografiskt men nästan ingenting inåt. Nu har jag börjat fundera på vem jag är och jag har kommit fram till att nån form av mening med livet är att försöka sprida positivitet.

Innan Thomas Gunnarsson satsade fullt ut på OKOK drev han och en kompanjon ett framgångsrikt managementbolag för svenska hiphopartister.

– Det gick väldigt bra. En av våra artister ►

hade den största låten inom svensk hiphop under två år: "My Cool" med Adam Tensta. Vi fick resa över hela världen, jag lärde mig väldigt mycket och träffade massor av intressanta människor, men det blev väldigt påfrestande i slutändan. Jag la min kreativitet åt sidan utan att jag ens fattade det. Jag märkte bara att jag mädde väldigt dåligt. Jag blev deprimerad. Nu är jag tillbaka i målandet och fotandet och mår bra igen. Det är därför jag tatuerat in: "Sluta aldrig måla" på handen. Så att jag aldrig glömmer bort det.

I NOVEMBER FÖRRA året bestämde han sig för att följa sitt hjärta och satsa på sitt konstnärskap på heltid. Han slutade ha hundra bollar i luften, fokuserade och reinkarnerade sig som OKOK.

Han är besatt av upprepning och mönster.

– Hela livet och hela världen består av mönster. När jag började rita mönster hade jag ingen filosofisk tanke bakom det, men sen upptäckte jag att allting är cykler, allting är upprepning, och att det händer intressanta saker när mönster bryts. Min kärlek för mönster är också kärlek för när mönster ändras.

OKOK-målningen på väggen bakom oss är ett exempel på detta. Ett mönster upprepas för att sedan kollapsa.

– Pang så går mönstret sönder och försvinner och förhoppningsvis föds nåt nytt. Folk som sett målningen har sagt till mig att den ser ut som internet som kraschar och att det rinner ut pengar och pixlar. Jag tycker det är en fantastisk tolkning.

REDAN SOM TVÅÅRING satt Thomas Gunnarsson och ritade på ett och samma papper i flera timmar. När han var tretton år började han med graffiti.

– Ritandet och graffiti har varit en otroligt stor del av mig under hela livet. Hos dagmamman samlade vi graffiti-klistermärken från ett tuggummi och så fanns det en läsk som hette "Fruttis" med graffiti-etikett. Den första graffiti-kissen jag gjorde är från 1987.

I dag har klistermärkssamlandet övergått till graffiti-dokumentation via foton. I sitt mastodontprojekt "TagsAndThrows" på Instagram lägger han ut svartvita fotografier på graffiti från hela världen. TagsAndThrows

har i skrivande stund 56 000 följare och över 5 000 bilder utlagda. Kontot anses som kontroversiellt av vissa, andra ser det som ett av världens viktigaste fönster till subkulturen graffiti. En fjärdedel av foton är hans egna, resten väljer han ut från de bilder som skickas till honom från "reportrar" världen över.

– TagsAndThrows är jättekul, för nu kan jag åka nästan vart som helst i världen där det finns graffiti och få en sovplats och bli mottagen av folk som tar mig runt. Jag slipper vara turist.

Jacob Kimvall, graffiti-målare och sedermera författare till boken *Noll tolerans: kampen mot graffiti* och doktorand i gatukonst och graffiti vid konstvetenskapliga institutionen på Stockholms universitet, ser TagsAndThrows som ett statement.

– Ai Weiwei, världens kanske mest kända internationella samtidskonstnär, har runt 60 000 följare på Instagram. Det är intressant att ett konto från Sverige som fokuserar på taggar är i samma storleksordning som Ai Weis Instagramkonto. Att som Thomas gör – ta konceptet att fokusera enbart på tags och throw-ups – är att säga att det är viktigt och intressant. Det är väldigt sällan som taggar och throw-ups på allvar tas upp som nånting värdefullt inom graffiti. Thomas är den första som tagit ett sånt fokus på Instagram.

GENOM ATT ARBETA med mönster, kalligrafi och poesi tar OKOK fasta på traditionen där graffiti är ett fenomen som är både visuellt och litterärt, enligt Jacob Kimvall.

– OKOK utvecklar graffitiens mest föraktade element – taggarna. Det är väldigt sällan nån utanför graffiti uppfattar det som att taggar har nån konstnärlig ambition, vilket de faktiskt ofta har.

TagsAndThrows är också avsändaren till en handfull dokumentära svartvita filmer med suggestiv analog ljudbild av producenten Smutskatt, filmer där man kommer graffiti-målare in på livet.

– Jag är egentligen mycket mer intresserad av andra konstnärers berättelser än av deras konst. Att läsa Keith Harings dagbok när han flyttar till New York och känner osäkerhet, ena minuten tycker att han är bäst i världen och nästa sekund känner att han är värde-

MIN KÄRLEK FÖR MÖNSTER ÄR OCKSÅ KÄRLEK FÖR NÄR MÖNSTER ÄNDRAS.

lös, känns i mitt hjärta. Jag gråter nästan aldrig när jag ser en sorglig film, men när jag såg filmen om Jackson Pollock började jag störtböla när han tappade färg på golvet och insåg att det var det här han skulle göra.

TAGSANDTHROWS UPPDATERAS FLERA gånger om dagen, liksom Thomas Gunnarssons block ideligen fylls på med nya skisser.

Sedan i november har han gjort runt 500. "Mycket" och "hela tiden" och "sluta inte", det intatuerade mantrat på armen, är begrepp som betyder mycket för honom. Tanket kommer från graffitin.

– Graffiti går ut på mycket. Du har ett namn. Det namnet ska du göra stort. Målar du bara en gång per år så spelar det ingen roll hur bra du är, du kommer ändå inte att kunna ta plats i graffitikulturen, för det gäller att vara mycket. Den grejen, matandet, har smittat av sig på allt annat jag gör.

Stockholm med sin nolltolerans är en graffiti-fientlig stad. Hur ser du på det?

– Det finns både negativa och positiva aspekter. För bombing i graffitikulturen, klotter som jag tycker mest om, så är det ganska schysst att det tvättas eftersom det går ut på mycket. Det går inte att synas i Stockholm genom att bara gå ut då och då. Du måste gå ut igen och igen. Därför syns det mycket tydligare i Stockholm vem som är aktiv jämfört med Barcelona, São Paulo eller Berlin där det inte tvättas.

– På det sättet gillar jag det. Nu när nolltoleransen är på väg bort så är det helt plötsligt inte bara helt galna graffitimålare som dricker bärs som är ute och vågar klottra. Helt plötsligt är det nån som gör My Little Ponies. Det börjar bli ett större spektrum på dem som målar.

Att måla i det offentliga rummet ser han som en demokratifråga.

– Det är egentligen en helt sjuk grej, att de enda som ska få synas i det offentliga rummet är de med pengar som oftast vill sälja produkter som du egentligen inte behöver eller som kan vara dåliga för dig. De får synas. De får klä en hel tunnelbanevagn i sina färger. Det är ganska odemokratiskt, tycker jag. Det kanske skulle bli jobbigt om det var helt lagligt och vem som helst fick skriva var som helst, men jag tycker inte att det är världens mest allvarliga brott. 📍

FOTNOT Throw eller throw-up är en snabbriktad signatur, något mer komplex än en tagg.

I en hage i Upplands Väsby står den snart tjugoföråriga valacken Victory Tilly – Stig H. Johansson älsklingshäst – och har det bra. Efter åtta oslagbart framgångsrika aktiva år. Reporter Jan Lindström åkte ut till Stora Alby för att tala kärlek till hästar och ta reda på hur väl man kan känna en häst. Och blir svårt berörd av en blick. **TEXT JAN LINDSTRÖM FOTO MAGNUS SANDBERG**

SITT LIV SOM HÄST

Han har ett liv som inte är helt vanligt bland travhästar. Han är glad pensionär sedan åtta år. Gräset är hans att beta av. Hagen är hans att spankulera i. Tvååriga Sister Act är hans lilla vän att leka med.

Victory Tilly är den mest vinstrika svenskfödda hästen genom tiderna. Han vann allt han fick ställa upp i. Eftersom han är en valack – kastrerad hingst – var framför allt de stora franska loppen inte tillgängliga för honom.

Men han vann Elitloppet i Sverige, och de största loppen i Italien och i USA sprang han dessutom på världsrekordtid, den första under 1,09 på kilometern.

Det som avgjorde hans fortsatta liv var att travtränaren Stig H. Johansson kom att älska honom och insåg sig stå i tacksamhetsskuld till honom.

Därför har denna snart 20-åriga häst har som enda återstående uppgift att må bra resten av sin naturliga livstid.

Stora Alby ligger i Upplands Väsby, samma nordliga förort som fostrade popgruppen Europe och som nu byggt något så ovanligt utanför Stockholms city som ett äkta kulturhus.

Det ser ut som ett säteri med ett antal stallar och den goda doften av hästskit på varenda gång mellan dem.

En liten röd stuga har skylten Kontor ovanför dörren.

Vid stugans trapp ligger en väldig schäfer vid namn Bella och dåsar i den hyggliga värmen. Bella är enögd, vänster ögonhåla

är tom efter ett alltför tätt möte med en häst. Det kommer att visa sig att detta är en sak som Bella minns väl.

STIG H. JOHANSSON kommer ut ur kontorsstugan med en mugg kaffe i handen.

Han har ett fast handslag utan att demonstrativt klämma åt. Jag frågar honom snart om man måste vara stark i nävar och armar som travkusk. Inte speciellt, svarar han. Det är mest ryggen som tar stryk.

Och det kan man förstå om man betänker hur de sitter i sina sulkyer.

Antingen säger man Stig Hå (med betoning på Stig) eller Sir Henry.

Det finns något i mannens hållning som förklarar det smeknamnets brittiska adelsstämning. Han är snarare under- än överdrifternas man. När det är tv-sändningar från Solvalla brukar han vara kommenterande expert och han använder inga överord om de hästar han synar under värmningarna. "Den ser bra ut", säger han. "Rör sig smidigt", säger han. "Verkar vaken och pigg", säger han.

Inte ens om sin viktigaste häst i livet har han några stora vackra ord att anföra. Det är jag som tar upp kärleken.

Det verkar som om du älskar Victory Tilly?

– Äh, är det så konstigt? Vi var ihop från det han var fyra år tills han slutade som elvaåring. Det är en ovanligt lång tid i branschen och det var en bra tid.

Känner du Victory Tilly som man kan känna en människa?

– Ja, jag känner honom väl. Och han känner mig lika väl. ▶

Jag var lite tidig till Stora Alby och strosade runt en stund före mötet med Stig H. Johansson. Inne i ett stall stod en stor och kraftig skötare med en oerhört vacker ung häst. Mannen smorde in hästen med någon sorts kräm eller salva ur en tub.

Jag frågade vad hästen heter och han svarade: Klas Boko.

Den hästen var en tv-kändis som spermie. Den första inspelningen med honom var när hans mamma inseminerades. Sedan följde tv-kamerorna hans uppväxt.

Den store mannen i stallet sa nu:

– Han har faktiskt sprungit in en och en halv miljon på 25 lopp. Annars brukar de dyraste och mest uppmärksammade fölen inte alltid bli så lyckade på banan.

Stig H. Johansson håller inte riktigt med den store skötaren. Han säger att de bästa hästarna oftast varit dyrast i inköp. Victory Tilly kostade 3,5 miljoner, berättar han.

HAN ÄR EN hälsingegrabb, den store sir Henry.

Tog sig upp genom stalljobb och lärlingstid som brukligt är. Men han kom att bli unik i travlandet Sverige. Han dominerade under många år både som tränare och kusk. Han är kanske den allra bästa genom tiderna.

Dock hade han kanske inte blivit det utan valacken Victory Tilly.

– Jag kommer inte att hitta en sån häst igen. Och jag kommer att få det allt svårare att konkurrera med de största och rikaste i branschen, säger han på ett svalt och konstaterande vis.

Han har ungefär 80 hästar i sitt stall, men i tidigare skeden har han haft 150.

Men var är den enastående hästen nu då?

Han är i sin hage tillsammans med lillkompisen Sister Act. Vi går dit och ser att hagen är vacker, en trädklädd sluttning. Det här är ett klassiskt svealandskap. Här bodde, arbetade och dog svear på vikingatiden. Inte långt härifrån fann arkeologer rikliga fyndigheter när motorvägen mellan Täby och Upplands Väsby byggdes.

Upp för sluttningen kommer de två hästarna i lekfull galopp. Den unga hästen kråmar och kesar kring den äldre.

Hur ser han ut, den store?

Jag ser egentligen inget märkvärdigt, en brun valack utan blås. Kanske lite damm på mulen. Stig H. Johansson visslar en mjuk signal och hästen stannar och tittar

JAG KÄNNER HONOM VÄL. OCH HAN KÄNNER MIG LIKA VÄL.

på honom. Kommer långsamt fram mot grinden där vi står. Och då ser jag Victory Tillys blick.

Det är naturligtvis möjligt att jag är påverkad av hans storhet på banorna eller av att en sådan person som Stig H. Johansson älskar honom. Men jag blir svårt berörd av blicken.

Den är alldeles rak och orädd. Den ställer rätt grundläggande frågor om min person.

DEN UNGA HÄSTEN dansar runt det som pågår. Den vill tätt in på sin stora kamrat. Den kramar med tänderna i Victory Tillys man. Den vill springa mera.

Fotografen Magnus börjar plåta och kamerans motor knattrar. Victory Tilly kommer lite närmare.

– När han var ung, säger Stig H. Johansson, var han närmast asocial. Men i takt med insprungna segrar vande han sig, särskilt som han brukade få lite godis i samband med fotografering och pressuppbåd.

Kanske minns han det. Han står intill sin ägare och låter sig gosas med alltmedan fotografen plåtar.

Hunden Bella står som en raggig björn och piper som en orolig mus.

När Stig H. Johansson går längre in i hagen går Bella genom grinden och ger upp ett grovt skall. Men Stig H. Johansson ryter: "Gå ut."

Efteråt säger han:

– Det får räcka med ett öga.

VAD GÄLLER TRAVHÄSTAR räknas framgång mycket enkelt i pengar: Victory Tilly sprang in drygt 37 miljoner kronor under sin aktiva tid.

Det var åtta år med ett års vila, då en sena i ett bakben brast mitt under ett Elitlopp på Solvalla.

Den vinstsumman är också unik i landet.

Vi ska lämna Stora Alby. Stig H. Johansson har muttrat att det kan räcka nu. Av någon anledning får jag lust att säga hej och tack till Victory Tilly. Jag lutar mig fram över grinden. Han sträcker på halsen och ser rakt in i mina ögon.

Hästar har ju inga miner direkt, men jag blir åter berörd.

Han är så förbannat vacker. 📷

FOTNOT Det finns 362700 hästar i Sverige. Flest hästar där det bor människor. Aktiebolaget Trav och galopp, ATG, omsatte nära 13 miljarder år 2010.

WOW NO COW!

The idea behind Oatly was to find a way to make a nutritious alternative to milk without going thru the body of a cow. Today that sounds really smart, but back when we started in the early 1990s most people thought we were crazy. That's okay, everything has its time. Who is the crazy one now?

STOLT DEL AV SEGERN

Min position var att stå bredvid muren. På vilken sida av den bestämdes av läget vi fick – om det passade att en höger- eller vänsterskytt avslutade. Varianten bestod av fyra moment: maskning, passning, styrning och avslut. Plus några inblandade och omringdrällande decoys för att förvill motståndarna.

Vi skulle bara ta fram och använda den här varianten om vi fick en indirekt frispark i ett riktigt bra läge och verkligen befann oss i en resultatmässigt prekär och avgörande situation.

Det här var nämligen ingen frisparksvariant man strösslade med i onödan.

Arkitekten bakom den, en teknisk och spelförstående ung mittfältare med runda sportglasögon, jobbade senast jag hörde av honom som informatör på Coop. Jag är inte ens säker på att han i dag minns den geniala frisparksvariant han ritade upp på ett blädderblock under en kväll när vi alla i pojklaget samlades i en av barackerna uppe vid flygfältet och uppsnackade lite inför kommande säsong.

Jag kom att tänka på vårt pojklags sublimes frisparksvariant när jag såg andra delen av dokumentären om VM i USA och den osannolika kvartsfinalen mot Rumänien.

Fan, vi var decennier före.

I TEORIN GICK det hela till ungefär så här.

Tänk er ett frisparksläge kanske några meter utanför straffområdet. När det till synes beslutats vem som skulle skjuta ställde sig en spelare – den riktiga skytten – några meter snett nedanför den som var utsedd att göra själva petningen, för att vara beredd att sticka i djupled så fort bollen kom i rörelse. En spelare står vid bollen, två spelare står bredvid varandra någon meter bort i linje med honom och en av dem har till uppgift att stoppa petningen

för skytten – som bara står och ser skottsugen ut med nykavlade strumpor några meter bakom bollen. Den andre ska slå den viktiga passningen som sedan ska styras till den verkliga skytten.

Jag står precis intill muren. Styrningen är mitt uppdrag.

När domaren blåser ska en kedja av händelser rullas i gång som var och en kräver både skicklighet, precision och att varje detalj i händelseförloppet utförs precist och exakt. Dessutom kräver den ett visst mått av tur – det vill säga att ingen av motståndarspelarna agerar på ett sätt som vi i planläggningen inte räknat med. Den här frisparksvarianten bygger nämligen på irrationalitet, ett tekniskt överraskningsmoment och en komplett koreografi utan störningsmoment – någon plan B finns inte när förloppet väl sätts i rullning.

Signal.

Petningen går. Samtidigt börjar spelaren som stått och slöt lite snett nedanför spelaren som petat bollen att springa i djupled medan den vi vill att motståndarna ska tro är frisparksskytten inleder sin ansats fram mot bollen. Petningen stoppas upp av en spelare, som direkt då han stannat bollen med sulan snabbt tar ett steg bakåt. Den spelare som stått intill honom kliver då blixtnabbt fram ett steg och slår en lagom hård bredsida till spelaren – mig –

**DEN HÄR FRISPARKS-
VARIANTEN BYGGER PÅ
IRRATIONALITET, ETT
TEKNISKT ÖVERRASKNINGSMOMENT
OCH EN KOMPLETT
KOREOGRAFI**

som stått precis tätt intill muren men som nu tagit ett steg i sidled bort i från den. När bollen kommer klackar jag den på direkt tillslag med högerfotens häl diagonalt bakom muren, snett neråt, lagom hårt och i exakt rätt vinkel, för att spelaren som började löpa i djupled så fort petningen gick ska hinna i fatt bollen och ha fritt läge med målvakten.

Är ni med?

VI BYTTE OM. Kände oss som trollkarlar, mästare, som edsvurna män med ett uppdrag och ett ansvar. Gick sedan med andretränaren ner till det ena straffområdet och mannen bakom skissen på ritbordet regisserade oss.

Vi testade varianten några gånger. Sju, om jag minns rätt.

Tyvärr var den fullständigt omöjlig att genomföra. Alla de beståndsdelar, detaljer och komponenter som var tvungna att fungera visade sig var och en och tillsammans vara alltför invecklade för att fogas ihop i en enda flytande, ostörd och perfekt genomförd räcka händelser.

Vi visste dock att vi var någonting på spåren, vi klarade bara inte av att utföra det själva vid det här tillfället. Hade inte tekniken som krävdes, skickligheten, kunnandet.

Vår geniala frisparksvariant föll i glömska. Sidan i blädderblocket revs av. Några år senare var pojklaget splittrat.

Men 10 juli 1994, i den sjuttioåttonde minuten, fick idén något av en upprättelse. Då Tomas Brolin, med en aningen förenklad och modifierad version av vår frisparksvariant, gjorde 2-1 mot Rumänien i VM-kvartsfinalen på Stanford Stadium.

Då hade tiden hunnit i kapp. Och det som började på ett ritbord och en grusplan vid ett blåsig flygfält fick blomma ut och spela en avgörande roll.

Precis som det var tänkt från början. 📍

Foto: Henry Moshizi

 NATURKOMPANIET

SICKLA KÖPKVARTER | SVEAVÄGEN 62 | ODENGATAN 50
HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
WWW.NATURKOMPANIET.SE

Situation Sthlms Carlos Buenaventura tar med oss till sin försäljningsplats utanför Ica Kvantum i Sickla köp kvarter. Här hör han många livsberättelser och passar på att "ljuga" om vattenskidåkning i Spanien.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **JOEL NILSSON**

MIN PLATS

Jag tog med er hit eftersom tidningsförsäljningen betytt så mycket, utan den hade jag nog druckit ihjäl mig på parkbänken. Man behöver ha något att göra och jag är arbetsnarkoman sedan födseln. Är utbildad lärare, men mitt första arbete var på ett bryggeri. Jag var 13 år och hade en gitarr i sikte. Tjänade ihop till en Levin Orchestra för 600 kronor.

Jag har inte spelat mycket gitarr på sista tiden. De senaste månaderna har jag bara legat i en solstol på balkongen i ett stödbonde i Västertorp. Fatigue, heter det: onormal enorm trötthet. Beror på strålning, mediciner och skit. Men nu har tröttheten börjat släppa och jag försöker ta mig hit varje dag. Folk frågar var jag har varit. De tror att jag har varit i Spanien eftersom jag har bott där halva livet. Ibland svarar jag ja, säger att jag åkt vattenskidor som fan, stänkt ner varenda kvinna på playan. Och ibland säger jag som det är.

Men det var tider det, förr i Spanien, när man stängde kontoret klockan ett och gick direkt ner till stranden. Badbyxorna var redan på under shortsens. Klockan tre var det nyheter och mat, min fru skämde bort mig, allt stod på bordet när jag kom. Sedan siesta med alarmet ställt på fem. Och jobb i några timmar till.

Kontakten med mina kunder här betyder mycket. Jag har hört mångas livsberättelser och i går blev jag sponsrad med skjortor, sommarbyxor och blanka dansskor med tunn sula. Förr dansade jag mycket tango och lite annat sydamerikanskt och spanskt. Det fanns en tjej som brukade följa med mig på matinédans på söndagar. Hur jag än svängde med fötterna hit och dit och fram och tillbaka hängde hon med på allt. Hon blev min dancing queen. Skulle vilja kunna dansa lite igen. Jag känner ju att jag har vaknat till liv, börjar känna igen gamla Carlos. 🇪🇸

Nya behandlingar mot hepatit C – men inte för alla

HEIKKI: "UTAN DE NYA LÄKEMEDLEN HADE JAG DÖTT"

BEHANDLING MOT HEPATIT C är i ständig förändring. På grund av interferonbehandlingens svåra biverkningar, långa behandlingstid och i vissa fall "misslyckade" behandlingar har målet varit att ta fram interferonfria behandlingar. I år har två nya läkemedel godkänts – Sovaldi och Olysio.

– De är jättebra och det finns fler mediciner i kö för att bli släppta. Så småningom kommer förmodligen 100 procent av de behandlade att läka ut sin hepatit C, säger Katarina Rosén, sjuksköterska på Hepatit-mottagningen vid Karolinska Universitetssjukhuset.

De nya läkemedlen är enkla att ta, de är i tablettform till skillnad från interferonbehandling som delvis fått genom injicering. Behandlingstiden är även kortare, mellan 12 och 24 veckor, medan den som fått interferon behandlas i 24–48 veckor.

– Vissa har behövt behandling i 72 veckor. Biverkningarna har också varit många, säger Katarina Rosén.

MEN TROTS ATT de två nya läkemedlen är så effektiva att 95 procent av dem som har kronisk hepatit C väntas kunna bli botade så är det få som får tillgång till dem. De är för dyra. En behandling kan kosta 700 000 kronor och landstinget har bara råd att behandla en bråkdel av patienterna.

– Först behandlas de svårast sjuka. Snart kommer det förmodligen riktlinjer om vilka som ska få behandling. Vi vill så klart behandla alla, det skulle kunna minska och få stopp på spridningen, säger Katarina Rosén, som anser att det trots höga

Hepatit C Hepatit C är en virusinfektion som överförs via blodkontakt. Infektionen kan leda till livshotande skador på levern. I SVERIGE uppskattas 50 000 personer leva med kronisk hepatit C. **INTERFERONBEHANDLING** har länge varit det alternativ som funnits för att bli hepatitfri. Det är en lösning som injiceras under huden en gång i veckan och läkemedel som tas i tablettform. Behandlingen har varit väldigt beroende av att man tar läkemedlen vid en precis tidpunkt. **NYA LÄKEMEDLEN** Sofosbuvir och Simeprevir (Olysio), det sista framtaget av svenska forskare, är mycket mer effektiva och enkla att ta. (Källa: Hepatitportalen.se)

behandlingskostnader skulle kunna innebära en samhällsvinst om fler fick behandling.

Mest överföring sker bland personer som injicerar narkotika. Men i nuläget är det mycket ovanligt att aktiva narkomaner över huvud taget får behandling mot hepatit C. Anledningen menas bland annat vara risken för att få hepatit C igen och att behandlingen måste ske regelbundet på vissa tider.

– Det vore fantastiskt om man i framtiden skulle kunna behandla på Sprutbytesmottagningen, säger Katarina Rosén.

PATIENTER SOM I DAG kan få de nya medicinerna är de som väntar på levertransplantation eller som står inför höga risker ifall de inte behandlas omgående. Heikki Lindvall är en av dem. Han har haft hepatit C länge, ända sedan han delade en spruta 1999. Hans hepatit har lett till både skrumplever och levercancer.

– Jag är svårbehandlad, antagligen hade jag dött om jag inte fått de nya läkemedlen. Jag har genomgått flera interferonbehandlingar som inte har funkade och som hade mycket biverkningar. Men de nya medicinerna ger inga biverkningar, säger han.

Han behandlas nu med två nya läkemedel: Sofosbuvir som godkändes i januari 2014, samt ett läkemedel som hans läkare sökte särskilt tillstånd för att kunna behandla honom med.

– Den medicinen kommer att släppas framöver, så jag är lite försökskanin. Men jag kände att de hade kunnat ge mig rättgift, jag skulle ändå dö. Jag hade förberett mig på döden, börjat bygga en motorcykel till mina ungar som de skulle ha som minne av mig. Men nu ska jag kanske inte dö längre.

Han väntar på att få göra en levertransplantation och hoppas att han överlever operationen. Men en transplantation innebär inte att hepatit C-infektionen försvinner. Och för att den nya levern inte ska angripas behandlas virusinfektionen före transplantationen.

– Läkare brukar inte vilja spekulera, men när jag påbörjade behandling med de nya läkemedlen sa min läkare att han var till 99 procent säker på att jag skulle bli hepatitfri. Men jag är ju ruggigt svårbehandlad, så om jag lyckas bli frisk är det fantastiskt.

MARIA HAGSTRÖM

Fler ska få Bostad först – igen

Stockholms stads projekt Bostad först ska nu utökas ytterligare. 22 hemlösa personer ska erbjudas lägenheter under 2014. Svenska Bostäder AB har lovat att leverera lägenheter till projektet där hemlösa människor kan få en lägenhet utan att först behöva vara till exempel skuld- eller drogfria.

Just nu bor 17 personer i en Bostad först-lägenhet, som de så förhoppningsvis ska få ta över så småningom. 8 personer har hittills fått ett första-handskontrakt genom projektet, men får fortfarande stöd av de så kallade vägledarna från Stockholms Stadsmission.

– Det de behövt mest stöd med är myndighetskontakter, berättar Eleni Solomaki, tillförordnad verksamhetsledare för Bostad först på Stockholms Stadsmission. Vi har haft jättebra siffror som visar att projektet är framgångsrikt, med 75 procentens kvarboende. Och då är det ofta personer som inget har funkade för tidigare. I Stockholm verkar det vara en tyngre målgrupp än i andra städer där Bostad först finns.

Under 2014 kommer utökningen att ske i stadsdelsförvaltningarna Hässelby-Vällingby, Spånga-Tensta, Skarpnäck och Skärholmen samt Enheten för hemlösa.

Utvärderingen av projektet är ännu inte helt färdigställd, men man har kunnat se att både de boende och socialsekreterare i många fall anser att en positiv förändring i motivationen har skett sedan inflytt. Och att mycket tyder på att stödet och avsaknaden av tvång har varit avgörande för det.

MARIA HAGSTRÖM

9000

tjugoåringar i Stockholms, Västra Götalands och Skåne län har fått en uppblåsbar hjärna med posten. Det är en del av kampanjen #hejdåalkoholskador som vill få unga vuxna att sluta köpa ut alkohol till minderåriga och visa att de har koll, tar ansvar och har en hjärna. Bakom kampanjen står CAN och länsstyrelserna, som också öppnat sajten hejdåalkoholskador.se där besökarna bland annat kan testa om de har en hjärna av guld.

MINA DRÖMMAR

MARATON

DET VAR MÄKTIGT att stå där på Vallhallavägen tillsammans med tusentals löpare och vänta på startskottet. Det var också nervöst, så att tända en cigg några minuter före start hörde till. I alla fall om man heter Pierre Blom.

– Folk bara skakade på huvudet, berättar han och skrattar när han tänker tillbaka på den där dagen då han skulle springa sitt första maraton.

Det var 1996 och han skulle springa för Basta arbetskooperativ. Han hade varit på kooperativet för missbrukare en tid, jobbat lite i skogen men kände att han behövde ha något mer att göra – ersätta missbruket med något. Han började springa.

– Löpningen ger så mycket tillbaka, man blir ju frisk och mår skitbra, säger han.

Så småningom startade han i olika kortare lopp, men ville ha ett större mål. Och ska det va så ska det va, tänkte han och anmälde sig till Stockholm Marathon.

– Det blev som nån slags dröm att klara av det. Folk skrattade åt mig, mina behandlingskompisar menade att jag inte visste vad jag gav mig in på, säger han.

Men han var envis, sprang mycket och fick ett eget löpband på Basta som han kunde träna på under vintern. När det sedan var dags för loppet kände han det som att han kunde springa hur långt som helst.

– Det var helt enormt! Loppet börjar på riktigt efter tre mil, och när jag hade sprungit andra varvet över Västerbron var det skönt att den biten var över. När man sen ser Stadion är det nästan så att man börjar grina. Man är både lycklig och ledsen för att det gjort ont. Det är nåt speciellt som jag inte tror att man kan förstå om man inte själv har sprungit.

Han sprang också 2005. Den gången var det jobbigare, men i mål tog han sig.

– Jag ska springa ett maraton till,

har jag bestämt. Men jag har blivit så lat och är ingen ungdom längre, 53 år snart. Det är ingen ålder, säger folk, men med det liv jag har levt så är det ändå en ålder. Men jag hoppas springa redan nästa år, eller året efter.

HAN HAR OCKSÅ en helt annan dröm. Varje kväll klockan tio i sju kan den gå i uppfyllelse. Det är då Keno-dragningen är.

– Jag vill köpa en husbil. Jag har gett mig fan på att jag ska skaffa en sån, för att kunna bo och åka omkring med. Med en husbil tar man sig vart man vill.

Han säger att han alltid har haft svårt för att slå sig till ro, har flyttat runt mycket. Han hamnade på pojkhem i Göteborg när han var elva tolv år. Sedan har han varit på ungdoms-

hem i Vagnhärad, bott i lägenhet i Trosa och åkt in och ut på anstalt för kortare straff. Och han har bott i Södertälje och nu har nu en träningslägenhet med sin fru Susanne.

– Jag har också haft folkvagnsbus-

roligt när man satt där på julafton och nyårsafton ensam.

Nu är tanken att ha en lite modernare husbil och att ha sällskap av Susanne. Åka till olika platser, i Sverige och Europa.

– Det var länge sen nu, men jag har taggluffat i Europa. Började i Köpenhamn, sen till Paris, till Portugal

och Spanien. I Madrid kollade jag på reggaesnubben Jimmy Cliff i en tjuv-fäktningsarena, berättar han. Jag ser det som enorm frihet, det där med husbil. Jag tror att det kommer mer och mer, att folk bor på det sättet.

TEXT **MARIA HAGSTRÖM**
FOTO **MARC FEMENIA**

JAG HOPPAS SPRINGA REDAN NÄSTA ÅR, ELLER ÅRET EFTER.

sar med skjutdörr och sängar i som jag har bott och åkt runt med i hela Sörmland. Ställde den på mackar och lånade kupévärmarer av dem på vintern. Mackägarna blev faktiskt glada, för då hade de nån som var där under natten och risken för inbrott blev mindre. Men det var inte

/// Började spela handboll i tioårsåldern. Sen tog jag upp det igen under tonåren. Jag spelade i en klubb som hette Banér. Alla sporter med en rund boll är jag bra på. Badminton, därefter, där viker jag mig”

CITAT

/// Jag växte upp bredvid en polisstation. Där hade de information om efterlysta bilar och vi sprang ut på gatorna och letade efter dem. Jag ville bli polis, men blev tjuv i stället, tyvärr, en dålig tjuv.”

/// En gång var jag på arbetskooperativet San Patrignano i Rimini, bodde med 15 italienare i ett rum med trevningssängar. Har aldrig fått så många kindpussar som när jag åkte därifrån, haha.”

MED EGNA ORD

POESI

Till Lena

● Kärleken till Lena
som jag
har ömt i mitt hjärta
kan ingen svärta ner
den växer bara allt mer
Våra liv är så sammansvetsade
Både dag och natt
Du gör mig så glad
även då det är svart
i hjärtat, ljuset det är du
som lyser upp mitt liv
Som ett parti av ömhet och kärlek
till mig
Tack för att du finns
alltid till hands
vart vi än vandrar
skall våra händer alltid vara nära
varandra här i livet
Lögner och svek ifrån andra
det får aldrig komma i vägen för
oss vi är ett
för alltid du och jag
För det är du som är solen
på min himmel
som lyser upp min stig
Dessa rader är från mig

DIN MAN RONNY FREIJ

Mitt Sanna Jag

● Det handlar om mitt, mitt, mitt
Det handlar om jag, jag, jag
Det handlar om oss, oss, oss
Det handlar om mig, förstås

Det handlar om min, min, min
Inte om din, din, din
Inte om er, er, er
Jag och oss är mycket mer, mer,
mer

Du kan ju fråga, förstås
Men helst bara, bara, bara
Om Mig, Mig, Mig

Förstås!

LURKEN

Vår kärlek

● Du och jag bland andra sviker
väl aldrig varann
Vi kommer leva som tvillingar trots
att vi har olika
åsikter ibland

LENA FREIJ

MAGELENE ANDRACK NEU/CREATIVE COMMONS

Barndomens pioner och dofter

● Du står kvar där du har stått i många decennier. En röd stuga med vita knutar som var mitt och mina syskons barndomshem. Ett staket som ramade in dig. Minns då jag var barn, jag lekte alltid med Evalena och Camilla. Dom bodde en liten bit ifrån oss fast dom bodde året runt. Vi kom ju bara dit på helgerna. Och naturligtvis så var vi där hela sommarlovet.

Dörren stod alltid öppen, det var ofta någon som gick förbi, som kom in och hälsade på och drack en kopp fika. Minns så väl Hammock-gungan som stod bakom ena kortsidan, även pionbuskarna. Jag kommer ihåg när jag gick förbi dom, då slog en doft utav blommorna emot mig.

Vårat utedass stod en bra bit

bakom pionbuskarna, man kunde sitta två stycken så det hände när jag var liten att brorsan och jag hamnade samtidigt, det gick ju liksom inte att undvika.

VI HADE FYRA rum och kök. Först kom man in i farstun som man brukar säga, sist jag var där luktade det så illa i farstun, det var en gammal unken lukt som slog emot en.

Direkt efter farstun låg köket, ett stort köksbord mitt på golvet som rymde många människor men det var helt tomt i hela stugan då jag var där ute för att titta lite.

På väggarna satt några spikar. Våran köksklocka hängde ovanför ljugarbänken, en träbänk som folk kallade ljugarbänken, sen den långa

smala spegeln. Intill skafferiet, där minns jag så väl att den hängde.

Öppen spis fanns ju också. Minns att det var ganska lågt i tak. Kanske människorna var kortare förr. I alla fall hade vi ett litet rum där våran morfar bodde. Minns hans kompisar, en gammal man som hette Otto Isberg, hans hobby var klockor.

Det har gått många år sen jag bodde där, tänk så hemtrevligt det var. Och något som sitter kvar det är alla dofter. Nu står stugan och förfaller mer och mer för varje år som går. Skulle vara roligt att veta hur många som passerade genom köksdörren in i köket och fick sig en fika. Ja det är nog en hel del.

Saknar dig mitt älskade Sälte.

LENA FREIJ

En vår på familjehemmet – del 3

● På ägorna till familjehemmet fanns en liten, liten stuga. Där ville jag bo och rå mig själv.

Det fick jag inte, för det fanns varken vatten eller el. Dessutom bodde en ung 18-årig tjej med sin 17-åriga kompis i stugan på helgerna. Ägarinnan till familjehemmet var stödmamma till 18-åringen.

En dag bestämde jag mig för att hälsa på tjejerna. Jag var nyfiken på hur det såg ut inne i den söta lilla stugan. De blev glada när jag kom, men det blev inte jag när jag såg dem. På bordet fanns det flaskor och de var fulla. Jag vände på klacken och gick.

Jag gick direkt och bad om ett möte med stödmamman och min kontaktperson. Jag frågade ägarinnan om flickorna fick dricka här. Kunde det verkligen vara möjligt att deras mammor gett sitt medgivande till att de drack på familjehemmet?
– Ja, blev svaret!

Och detta hörde även min kontaktperson. Jag ringde även och berättade detta för min handläggare och verksamhetschefen på allteamet i Tensta. Ingen reaktion.

ALKOHOLEN FORTSATTE ATT flöda på familjehemmet, trots mina påpekanden. Dessutom hade ju min handlägg-

gare sett flaskor när han skjutsade mig dit första gången.

Jag sa till dem, att nu har jag fått nog. Jag packade mina väskor och åkte med kontaktpersonen till Stockholm. Här på familjehemmet fanns inte det lugn och stöd som det sociala hade lovat mig.

Obegripligt att inget förändrades, tycker jag. Jag har aldrig köpt alkohol till ungdomar. Det är oansvarigt. Jag kom till ett familjehem för att slippa alkoholen, det blev tvärtom.

Tillbaka till gatan.
Klara Kyrktrappa, Klarabergsgatan.
Varma hälsningar,

TOINI

KORT SAGT & POESI

Logiskt och digitalt

● "Vad är skillnaden på logiskt tänkande och digitalt tänkande?"
"Vet inte."

"Jo, logiskt tänkande är när du använder huvudet när du tänker. Digitalt tänkande är när du låter datorn tänka åt dig."

Tänk på det.

DAGGE

Hemlös

● – Hallå, hallå – du där!
– Vill du ha lite mat?
– Jo tack, gärna.
– Men endast om den är klimatsmart.

LURKEN

Min far

● Du frågar efter pappa och undrar vad han är
Men det är svårt för mamma att förklara allt det där
Så lägg dig ner försök att sova
Så läser jag lite ur en bok för dig
"Kevin, lägg dig här bredvid mamma, kanske pappa ringer på i morgon
Vi hoppas både du och jag att han gör det
Jag vet att han älskar dig".
"Jag me älskar pappa
Hör du det mamma", säger du då direkt
Ja min lilla duva jag förstår väl det
Nu hoppas vi två att han hör våra ord
Jag är din mamma och jag vet att han inte sviker och går
För i kväll kan han inte komma, det måste du förstå
Vi får vänta tills i morgon chansen är större då

LENA FREIJ

Gud

● Glad utan drog och frid i själen, och sinnesro i själen och sinnesro i tanken
Är ett ord på vägen
Det är bara din väg
Som du vandrar tänk på dom orden

RONNY FREIJ

Arbelius astronomirapport 2014

● Året började med en vacker stjärnklar kväll.

Jag såg planeten Saturnus med sina gigantiska ringar, i mitt nyansskaffade teleskop med inbyggd kamera. Månen såg jag i öster, som stod i rak linje med planeten Saturnus. Men, den 15 april gick jag bet – jag hade förväxlat tidsskillnaden mellan västra USA och Hawaii. Det är en tidsskillnad på tio timmar, så jag missade månförmörkelsen eftersom det rådde dagtid här i Sverige.

Den 26 juni 2014 då kommer jag åka till Barents hav vilket ligger norr om polcirkeln. Vi är en grupp amatörastronomer som delar på kostnaderna för resan. Jag hade i december köpt ett värdebevis för att åka upp i stratosfären, det var

en upplevelse. Jag såg jordens rundning i ett blått dis och återinträdet så var det fritt fall och jag fick känna på hur det är att vara i tyngdlöshet.

Det var våldsamma g-krafter i farten. Jag kände mig yr, omtumlad och illamående, strax efteråt. I september 2014 finns det chans att se en total månförmörkelse – den ska jag inte gå bet på. Då ska jag resa land och rike runt, för att vara på plats där det är klart väder.

Vid vackert väder kan man i år, 2014, se planeten Jupiter med dess bältesringar samt röda fläck, genom teleskop, naturligtvis. Det är över 300 gånger så stor förstoring, så det går inte att se med blotta ögat.

FÖRSÄLJARE NR 70, GAMLA STAN

MEGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Stockholm

Nattens mörker e utanför
 månen lyser helt gul
 Trafiken står stilla, ett par stycken
 syns utanför på trottoaren
 Det märks att det e tyst på bilar
 och inte en enda cyklist
 Tänk bara några år tillbaka
 Då levde staden
 Då var folk ute och handla
 Men nu e det ganska trist

LENA FREIJ

Vem är vem?

● Har någon koll på detta?
 Jag har lyssnat på radion i
 många år, men aldrig förstätt en
 sak.
 Vad är det för skillnad mellan
 separatister och pro-separatister?
 Vet du eller någon vad skillna-
 den är?
 Va'fan är skillnaden?
 Vet de själva vad skillnaden är,
 eller släss de i onödan?

DAG

Vägen hem

● Jag blickar upp emot stjärnorna
 i den mörka natten
 för att finna en ledstjärna
 som kan visa mig vägen hem till
 dig min vän och stan igen
 Bara du sträcker fram en hand
 till mig
 skall du få allt det där som vi hade
 förut vi två
 För det måste vara du, inte någon
 främling för ger man dom ett
 finger
 så tar dom ens hand som en
 främling
 i ett främmande land

RONNY FREIJ

Våren

● Gula löv på träden
 bänkar syns här och där
 Fåglarna kvittrar i luften
 det känns
 att våren är här

LENA FREIJ

LÄS MER

hemlos.situationsthlm.se

Jag håller med dig, Markku

PHOTOGRAPHIC COMMUNIS

Svar till Markku nr 200 och tankar kring reportaget om Skogskyrkogården nr 201

● Jag håller med dig. Du skriver om vad som händer med vår planet Moder Jord. Du skriver om tsunamis, jordbävningar, vulkanutbrott, jordskred, översvämningar och att vi pumpar ut oljan som fungerar som ett smörjmedel mellan kontinentalplattorna och ersätter det med vatten.

Sedan jämför du det med en bilmotor, mycket bra jämförelse. Det är klart att det skär sig. Mitt förslag är – pumpa ner alla jävla engångsförpackningar tillsammans med gammal spillolja, i samma takt som oljan pumpas ut, så kanske vår planet lever längre. Vi kanske även ska tillsätta våra engångsfodral, när vi dör, så kanske allt blir till ny olja om cirka 300 miljoner år.

Det var väl så dinosaurierna blev till olja, en gång i tiden, som alla girigbukar nu är på jakt efter. När så

lång tid har gått kan vi hoppas att de människor som finns kvar, har slutat tänka med reptilhjärnan och börjat tänka på riktigt. Varför elda upp våra kroppar i krematorier så det blir ännu mer koldioxid, som träden och andra växter omvandlar till syre med hjälp av solen, tror det kallas fotosyntes – syre behöver vi alla för att överleva. Så för att koldioxiden ska bli vårt livsnödvändiga syre så måste det finnas tillräckligt mycket växter för att ta hand om koldioxiden. Mitt förslag är att ge fan i att borra tunnlar som ni sen gör om till cement och betong och plantera för fan fler träd och mer växter. Skulle det vara så att vi någon gång i framtiden kommer att göra om våra engångsfodral till olja, bör vi ändra på frasen "av jord är du kommen och av jord" ... Mitt förslag till ny fras är: "Från den planeten du kom ifrån, dit ska du också återvända".

ELLER TYCKER NI det här verkar bättre? Vi bygger en ny storindustri med namnet LIK-ström AB, AC-DC,

där AC står för växelström och DC betyder likström. Är det etiskt riktigt att elda upp lik eller räknas det som griftesfridsbrott om du inte bett om det själv? Är det etiskt riktigt att säga ner träd bara för att få energi till människor som ändå kommer att dö på ett eller annat sätt till slut? Det är som att säga av grenen som du sitter på. Ska vi ändå envisas med att kremeras, då kan vi lika gärna göra likström av våra engångsfodral. Så i stället för att elda upp träden kan vi kanske bygga bostäder av dem. Först blir engångsfodralen växelström, sedan passerar den en likriktare och blir likström, som behövs för att din dator, tv, telefon och annat ska fungera.

Frågan är bara hur marknadsföringen ska se ut?

"Kremera din granne eller din släkting – så laddar vi din mobil och dator första året"! Eller kan den se ut så här, "Vinsten delas ut som premier till alla efterlevande!"

– Humm...

D.R.

Sverige ser inte längre ut som du tror.

De flesta vet inte ens om det. Men våra skogar runt om i Sverige ser faktiskt inte längre ut som man kanske kan tro.

Bara för att ta några exempel. Sedan 50-talet har 60 procent av skogarna i Sverige kalhuggits. Man har huggit ned skog ända in på husknuten. Och livsmiljöer för de 850 hotade djur och växter som finns i skogen har förstörts.

Vi i Sverige är faktiskt ett av de sämsta länderna i Europa på att skydda våra naturskogar. Det beror framförallt på att vi har en skogspolitik som inte fungerar som den ska och som gör att man i princip kan hugga ner flera hundra år gamla naturskogar lite hur som helst. De lagar som finns är alldeles för svaga och om man bryter mot dem så händer oftast ingenting.

Nu är det dags att sluta titta på. För skogen är viktigare än många av oss tror. Den är ett hem för tusentals djur och växter. Den ger

oss rent vatten och ren luft. Och det är en fantastisk miljö för oss människor att vistas i. Därför vill vi se en ny skogspolitik med tydliga lagar för skogsbruket, fler skyddade skogar och lite extra försiktighet med skogen där vi bor.

Du får gärna hjälpa oss med det. Det kan du göra genom att bli medlem i Naturskyddsföreningen. Det kostar 295 kr/år och det enda du behöver göra är att SMS:a »medlem« till 72900 så hör vi av oss. Då kan vi sätta press på företag och politiker och få fler att förstå vilka utmaningar vi står inför. Du kan också passa på att titta på, och sprida, en film som ligger på vår webbplats. Där kan du också läsa hela vårt förslag till en ny skogspolitik som vår skog verkligen skulle behöva.

► naturskyddsforeningen.se/minskog

#minskog

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

Abaton
PRODUKTION AB

APOTEK

AXFAST
UTVALDA LÄGEN

ABF
ARBETARNAS BILDNINGSFÖRBUND

**ANDERS
BODIN
FASTIGHETER**

basreklam
SKYLTA • BILDEKOR • ARENAREKLAM

BOBY
BOTKYRKABYGGEN

JICE™

Folkpartiet

**ACADEMIC
WORK.**

Arbetsförmedlingen

bee

Brandkontoret
Svea och Södra Svea
Svea och Södra Svea
Svea och Södra Svea

DILIGENTIA

Fora

ACNE

fonden

BERG
FASTIGHETSJURIDIK AB

brunnberg&forshed
ARKITEKTKONTOR AB

dina Dina
Försäkringar

FOURSIDE AB

Adecco
better work, better life

AROS WATER AB

bergkrantzarkitekter

BYGGMÄSTAREFÖRENINGEN
BF
NORD

EM
EINAR MATTSSON

**FRÄLSNINGENS
ARMÉN**

Electrolux

förenade liv

advokatfirman **Althin**

ashurst

betsson

Capio Maria

ERSÉUS ARKITEKTER AB

GUN LARZ SYSTEM

advokatfirman **sallnäs**

BEVAKNINGSTJÄNST

CARGLASS
Lagar stenskott & byter bilglas

eyeworks

Grönsakshallen
Sörunda

ADVOKATFIRMAN **ÅBERG & Co**

Beving

Carpeting
Entremattor

Ersta diakoni

H2M
FASTIGHETSTEKNIK AB

afa
FÖRSÄKRING

ASSA ABLOY

BJÖRN AXÉN

CEDERQUIST

FAMILJEBOSTÄDER

HAMMARBY IF

AKADEMIKER
förbundet SSR

ATN

bob
reklambyrå

**CHINA
TEATERN**

FCG
Financial Compliance Group

Handels

AkzoNobel

Attendo

THE BODY SHOP.

**CITY
garden**

frank ADVOKATBYRÅ

Alfred Berg
1803

Autoexperten

BokningsBolaget

COWI

HAMMER & HANBORG

**ALLBA
HOLDING**

AVJÄMNINGSTEKNIK

BOLIDEN

Danske Bank

HANSA PROJEKT AB

**Bonnier
Fastigheter**

DANVIKSHEM

Flinks **JÄRN**

BORGSTRÖM & BODSTRÖM
advokatbyrå

Folkhem

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

Sandart&Partners

Kassaskåpspoolen

STEEN STRÖM SVERIGE AB

Stockholmshem

SVALNER

Svensk Rikstäckande Butiksservice

VALLENTUNA FOTVÅRDSKLINIK

Svenska kyrkan SOFIA FÖRSAMLING

Svenska kyrkan STOCKHOLMS STIFT

KÖP SITUATION STHLM AV LOTTA VID FÄLTÖVERSTEN

Hitta Lotta och andra säljare på situationsthlm.se/karta

DAN HANSSON/TI

ULF STOLT

Grillbriketter

TESTER Det finns trots allt någonting oerhört insnöat och vanvettigt roligt med att läsa olika tester av grillbriketter och grillkol.

Ofta består testerna av dels en kemisk analys av det brunna kolet, dels en beräkning av briketternas funktion. Grillarna laddas inför testerna med en angiven kolmängd, bottenpjället öppnas fullt och en termometer mäter värmen på grillgallret, den så kallade strålningsvärmen. Antändningstid (tiden från det att grillen tänds tills man kan börja grilla) samt grilltiden (fullt utvecklad glöd till dess att temperaturen vid gallret understiger 200 grader) brukar mätas. Samt en bedömning av hur jämn grillning man kan förväntas göra, sett till strålningsvärmen.

Även olika former av tändanordningar till grillar – bland andra vätskor, eltändare, tändrör och tändpapper – testas.

Allt detta bara ett Googlesök bort.

MARIA HAGSTRÖM

Frida Sundemo

MUSIK Frida Sundemo har förutspått bli nästa stora svenska musikexport. Tillsammans med sin producent Joel Humlén gjorde hon för ett år sedan ep:n *Indigo*, electropop på temat att inte vara så rädd. Skapad med en tanke om att alla har ett litet indigobarn inom sig – speciella kreativa barn, som ofta känner sig missförstådda i samhället, men med en drivkraft att få ut det de har inom sig – som man ska ta vara på och inte gömma.

Nu har hon gett ut sin andra ep, *Lit up by Neon*, med ekande sång och neonfärgade melodier, både fintstämt och storslaget. Fortsätter hon så kan spådomarna slå in.

Alonzo känner sig inte särskilt svensk

LITTERATUR MICHAEL ALONZO SKRIKER VIDARE UNDER EGET NAMN.

DET ÄR 32 år sedan Kurt-Sunes med Berit, KSMB, drog sladdarna ur förstärkarna. De hade då efterlämnat låtmaterial som gav dem en plats som Sveriges bästa punkband genom tiderna – efter Ebba Grön. Nu är sångaren och låtskrivaren Michael Alonzo, 54, aktuell med ny musik, för första gången under eget namn.

I 20 år höll han sig helt borta från scenen.

– Jag hade fullt upp med annat. Och jag slutade med musiken för att jag kände mig lurad när jag upptäckte att en bandmedlem i KSMB registrerat sig som text- och musikkompositör på en massa låtar där vi gjort text och musik ihop. Så jag var ganska besviken på allt, men sen kom suget tillbaka. Jag började gå och kolla på band och sen satt Tony (Johansson, gitarrist) och jag där och sjöng nya låtar vid köksbordet. Den bittra smaken var borta och energin och glädjen kom tillbaka, berättar Michael Alonzo.

Det började redan förra året med ett album och ett antal spelningar med Alonzo Fas 3 där bland andra Nicke Andersson (ex-Hellacopters) och Inge Johansson ingick. Ett band som redan är skrotat.

– Det finns flera orsaker, men den egentliga anledningen är juridisk. Alonzo Fas 3 hade ett avtal med en lurifax vi ville göra slut med. För att slippa tjafs om procent och att han fortfarande äger oss och sånt så kör vi bara med mitt namn. Ingen kan ta ifrån mig rätten att uppträda med mitt eget namn.

Första Alonzosingeln släpptes på nationaldagen 6 juni. Releasedagen till ära var den döpt till "Jag känner mej inte särskilt svensk". Alonzo beskriver de nya låtarna som mera egna och mycket mer personliga. Det mesta han har skrivit bygger på sådant han har upplevt.

– Musikaliskt känns det också som att vi utvecklar en alltmer egen stil. I Sverige är det gott om härmband som i och för sig verkar ha en stor publik, men de apar bara efter andra. Vi försöker att vara oss själva. Ibland blir det lite konstig och svårplacerad musik. Men vad fan, alla i bandet är lite svårplacerade personer.

Michael Alonzos låtar med KSMB (1977–1982) och senare Stockholms Negrer (1984–1994) upptäcks ständigt av nya generationer och lever vidare.

– Jag tror att det beror på att det är bra låtar med texter som berör. En del blir berörda för att de är roliga, andra för att de hatar texterna, men även det berör. Många har berättat för mig att låtarna betyder nåt för dem och det är den största belöning jag kan få. Jag hoppas att jag får fortsätta skriva musik länge till och kanske kommer jag en dag att skrika ut min ilska över hur dålig maten är på pensionärshemmet. Det tog lång tid för mig att fatta att det är det här jag kan bidra med. Att musiken är den jag är. Jag trodde länge att det bara var en kul grej. I såna fall är hela livet bara en kul grej.

DAVID BOGERIUS

XOJUNHSDJALACREATIVE COMMONS

RÄDD FÖR "DEMONEN"

PI-FRISK/SQUITT

AK von Malmberg är sin egen sort

MUSIKERN OCH konstnären AK von Malmberg gjorde konst för att finansiera sin senaste skiva *Hens majestät AK von Malmberg*, den andra i ordningen som kom tidigare i år. Genom att blanda pastelliga poplåtar med stundtals avgrundsdyg svärta har hon positionerat sig som en av våra mest intressanta popartister. I sommar väntar en turné. Till exempel spelar hon på Fotografiska i Stockholm 2 juli.

Är vissa låtar särskilt kul att spela live?

– Vissa låtar har verkligen växt. Som "Napalm över Stockholm" eller "Anden i flaskan". I sommar kommer jag också att spela "Demonen", en låt som jag varit livrädd för. Delvis eftersom den är väldigt tung och handlar om depression och självhat men också för att den innehåller ett sinnessjukt wailande.

Du gör en konstperformance, "I am one of AKind", för att finansiera din musik. Berätta?

– 100 personer har fått beställa en egen dag under året då jag tecknar ett verk till dem eller någonting som de vill ge bort till. Jag har hittills tecknat 60 stycken. Projektet har blivit en succé. Jag har fått mycket positiva reaktioner och också blivit tillfrågad att ställa ut alla 100 teckningar på Taverna Brillo i november. Eventuellt kommer verken också att samlas i en liten bok, i början av 2015. Nästan hela skivan är finansierad via konst – jag bytte till exempel mina verk mot studiotid, mot musikers insats under inspelningen. Performancekonst är ju på nåt sätt det sista man kan tjäna pengar på i dag, så det känns extra roligt att kunna finansiera skivan så.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

Treackordsfolkpensionärer

Rolling Stones

TELE2 ARENA 1 JULI

VISST, MAN KAN skoja om deras ålder och rynkorna och porslinsfasaderna på tänderna och påstå att det bara är ännu en turné för att krama pengar ur ett varumärke. Rolling Stones är naturligtvis inte samma band som de var för drygt 40 år sedan – trummisen Charlie Watts erkände i en intervju nyligen att de aldrig kan spela "Rip this Joint" från plattan *Exile on Main Street* från 1972 lika snabbt som de kunde då.

Men precis som sina svarta

bluesidoler – Muddy Waters, Howling Wolf, Sonny Boy Williamson och John Lee Hooker, för att nämna några – förvaltar de numera ett musikaliskt arv, sitt eget, och tycks fortsätta att göra det så länge det finns ström till förstärkarna.

Man kan naturligtvis ha synpunkter på hur det görs. Och varför. Men tittar man på en del klipp på Youtube från den pågående turnén så är det två saker man slås av – visst, de ser gamla ut som fan. Men de kan lira fortfarande. Utan tvekan. Om än kanske lite släpigare och långsam-

mare än förr, men det porriga svänget mellan Charlie Watts lite yxiga hi-hat-spel och Keith Richards sega och dröjande kompgitar är platsen där de alltid befunnit sig.

De är musikanter främst och deras jobb är att spela den musik de skrivit. Och göra det så bra de förmår göra det varje kväll. Rolling Stones är numera fyra synnerligen värdiga folkpensionärer i rock'n'roll-branschen som försöker dra sitt strå till stacken.

Det är inte vilket band som helst som klarar det.

ULF STOLT

MUSIK

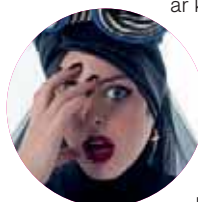
Min stora sorg

POPAGANDA är tillbaka hos Park-teatern, med somriga poppärlor i prunkande grönska på Djurgården.

På årets upplaga spelar bland andra Min stora sorg, Naomi Pilgrim och Hanna Järver. Helst vill jag se Min stora sorg, eller Ann-Sofie Lundin som hon egentligen heter, vars dova men bombastiska ballader med yppiga pianoslingor är lika avgrundsdyga som fjäderlätta.

Hennes första fullängdare *Mvh Anso, M\$\$* kom tidigare i år – och innehåller episka låtar som "Innan du går" och "Förlåt". Missa inte!

ALEXANDRA SUNDOQVIST

Min stora sorg.

King Diamond

GRÖNA LUND 25 JULI, STORA SCENEN

RYGGSMÄRTOR höll honom länge borta från scenen och den senaste skivan kom för sju år sedan, men det är knappast något problem för den nostalgiska hårdrockspubliken.

Särskilt inte som Köpenhamns bidrag till skräckrocken (King Diamond är döpt till Kim Bendix Petersen) utlovat en scenshow som är mer skräckinjagande än någonsin.

Hans blandning av falsettsång, heavy metal och teatersmink var som bäst under åttioalets andra hälft och därifrån hämtas förmodligen merparten av setlistan till Gröna Lund-spelningen – årets enda i Sverige.

DAVID BOGERIUS

Nottee

DET GÖRS MYCKET bra pop i Stockholm. 29-årige Nottee – det står Nonno Drougge i passet – är ett av de intressantaste namnen bredvid bland andra Beatrice Eli och Tove Lo och är mycket nöjd med det nyligen släppta debutalbumet *Side by Side*. Henning Fürst från The Tough Alliance har producerat:

– Jag tycker inte att vi låter som nåt som spelas på radio i dag. Vi har gjort en popska byggd på skilda intryck som hålls samman av mina låtar och Hennings särpräglade sound. Det långsiktiga målet är att hela tiden bredda och ta in nya influenser i musiken, det är en enorm frihet, och inte en begränsning, att göra popmusik, säger Nottee.

DAVID BOGERIUS

MED BLICKEN UTIFRÅN

EMANUELE AGENE/AU/REATIVE/CONTRASTO

Stockholm i din trycksvärta

INLEDNINGEN TILL AUGUST Strindbergs roman *Röda rummet* är alltså en lysande litterär beskrivning av Stockholm. Under sin livstid upplevde August Strindberg hur staden förändrades och växte, moderniserades och byggdes ut. Och han återkom flera gånger till staden och dess utveckling i sina texter. Då han i perioder av sitt liv inte bodde i Stockholm fick han möjlighet att återupptäcka staden när han sedan återvände.

Birgitta Stenberg är en annan lysande Stockholmsskildrare som lämnade och återkom till Stockholm och därmed såg och kunde beskriva staden med nya ögon, influerad av andra världar och intryck.

Astrid Lindgren har också givit plats för utmärkta Stockholmsskildringar i exempelvis *Mio, min Mio* och *Karlsson på taket*.

Och naturligtvis har Ulf Lundell och Klas Östergren – vars roman *Gentlemen* filmatiserats och har premiär i höst/vinter – båda skrivit klassiska skildringar av sin hemstad.

Precis som Hassan Loo Sattarvandi, Carina Rydberg, Yesim Bilgic, John Ajvide Lindqvist och en skara andra skribenter och författare.

De tre böcker vi lyft fram på sidan här intill har det gemensamt att de är skrivna av utländska författare som bara vistats en kort tid i Stockholm. De ser det de ser. Och beskriver Stockholm sett med den tillfälliga besökarens ögon.

Om deras Stockholmsskildringar därför skiljer sig nämnvärt låter jag vara osagt.

ULF STOLT

EMMA PAULSSON

Från förälskelse till "fittstad"

Karl Ove Knausgård
Min kamp 2 [2011]

I ANDRA DELEN av den norska författaren Karl Ove Knausgårds *Min kamp*-svit beskriver han sin första tid i Stockholm. Hur han blir fullkomligt förälskad i sin blivande livskamrat Linda och hur det tycks färga av sig på allt, inte minst staden: "... jag var fri och världen låg vidöppen framför mig, späckad med mening, från tågen som futuristiskt blinkande gled över Slussen nedanför mitt fönster till solen som färgade kyrkspirorna på Ridderholmskyrkan röda i den artonhundredratalaktiga, ofattbart vackra solnedgången jag bevittnade de månaderna ..."

Ett drygt år senare föds paret första barn, en dotter – och från sitt arbetsrum på Dalagatan når Karl Ove Knausgård samtidigt en ny klarhet i sitt skrivande, en roman tar form.

I *Min kamp 2* beskriver han denna tid som den lyckligaste i sitt liv, som en kreativ höjdpunkt. Sedan börjar livet som hemmapappa – och de inre slitningar som det innebär, när han inser att det är i skrivandet som skrivandets – och därmed författarens – hela värde ligger.

DET BEGYNNANDE ROMANTISKA skimret som han ser Stockholm i ersätts emellertid av ett stilla förakt för dess "själlöshet". "Fittstad", skäller

han till exempel inombords när han ser lattepapporna gå med sina dyra barnvagnar. Medan han fryser åt de "långa smala Stockholmsmammorna" som verkar tycka att lekparken är något slags catwalk.

Att läsa *Min kamp 2* som en Stockholmsskildring blir en smula humoristiskt – och ringar möjligen in det många kan känna inför sin stad. Ibland vill man bara bort, flytta ut i skogen, dra vart som helst. Men när allting stämmer, när solnedgången är så där vilande, inkluderande och krispigt vacker, vill man inte vara någon annanstans i hela världen.

ALEXANDRA SUNDOQVIST

BÖCKER

Karen Engelman
Stockholm Octavo [2012]

FÖRFATTAREN bor i New York och föddes i Iowa men tillbringade i tjuogaårsåldern nio år i Malmö. Tydligt görde besöken i huvudstaden ett större intryck eftersom det är där, närmare bestämt i Gamla stan, med start år 1770 som historien utspelas.

Bland annat presenteras en teori om mordet på Gustav III. Layouten underlättar läsningen över 472 innehållsrika sidor fyllda av tarotkort, spådomar och solfjädrar.

Den välskrivna historieberättelsen tappar lite fart mot slutet, men förtjänar egentligen ett extra plus bara för omslaget.

DAVID BOGERIUS

Graham Greene
De skeppsbrutna [1935]

PLANEN VAR egentligen att Graham Greene skulle åka till Stockholm för att skriva en biografi över Ivar Kreuger, som året innan hade skjutit sig i Paris, ett självmord som blivit en världsnöhet. Men det blev en roman i stället.

En av romanens huvudpersoner, den lätt rotlöse och vinddrivne dandyn Anthony Farrant hamnar med sin systems hjälp i Stockholm. Och blir livvakt och hjälpreda till finansmannen Erik Krogh – en karaktär löst baserad på Ivar Kreuger.

Romanen innehåller en hel del lysande Stockholmsskildringar men brukar inte räknas som en av Graham

Greenes bästa böcker när hans produktion summeras.

Det Litterära Stockholm satte 1992 upp en plakett på Norrbro vid Operan med ett citat ur romanen: "Regnet hade upphört, en östlig vind drev regnet i grå flockar över Mälaren, och solstrålar klatschade till Slottets, och Riksdagshusets, och Operans våta stenblock. Motorbåtarna som passerade under Norrbro piskade upp skum som vinden fångade och kastade som ett fint regn mot den tomma restaurangens glasveranda."

Graham Greene var en av huvudkandidaterna till Nobelpriset i litteratur både 1961 och 1967, men han tilldelades aldrig Nobelpriset.

ULF STOLT

VÄDERSPÄNNING

Aldrig dåligt väder på bio

SÄLLAN TALAS DET så mycket om vädret som på sommaren och semestern. Väder är också en viktig ingrediens i filmberättande.

Tänk avsnittet av *Emil i Lönneberga* där Alfred har blivit blodförgiftad. Det hade saknat mycket av sin dramatik om det utspelats på sommaren. Lägg däremot till en snöstorm som blåser bort vägen till Marianelund och du har nagelbitare toppat med hjältemod utan dess like.

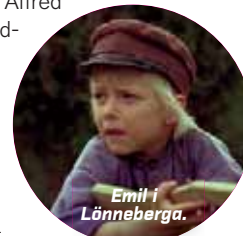
Väder berör och skapar stämning och detta utnyttjar givetvis filmmakare för att förmedla känslor. Vad skulle exempelvis

den atmosfäriska *Blade Runner* vara utan sitt ständiga, förorenade regn, som skapar det dystopiska stadslandskapet? Detektiv Deckard är förpassad till? Eller den thailändska hettan i *The Beach*, som spår på den febriga stämningen hos den sektliknande gruppen på den hemliga stranden?

Men vädret kan också driva handlingen och få karaktärerna att agera.

Som i inledningen i *Rocky Horror Picture Show*. När ett nyförlovat par råkar ut för bilhaveri i ösregn, ja, då måste de bara söka skydd i ett mystiskt slott bebott av en viss Dr Frank-N-Furter. Eller när extrema isstormar ödelägger hela norra halvklotet i *The Day after Tomorrow* ställs hjältarna kontinuerligt inför svåra utmaningar och beslut.

Det finns egentligen inget dåligt väder på bio, bara filmmakare som inte förstår att utnyttja dess spänning på rätt sätt.

Skickligt fåordig väderleksrapport

All Is Lost (2013)

FILMBOLAGENS vägar äro outgrundliga.

Robert Redford-filmen *All Is Lost* hade en inplanerad biopremiär men plockades obegripligt nog bort från repertoaren i sista stund. Filmälskare – med förkärlek för skeppsbrott – får nu i stället förlita sig på att jaga filmen på import-dvd, en handling som verkligen rekommenderas.

I denna moderna adaptation av Ernest Hemingways berättelse *Den gamle och havet* spelar den ständigt unge 78-årige Robert Redford en ensamseglare vars båt stöter ihop med en flytande container som slår hål på skrovet.

Nu börjar utmaningarna till havs på allvar, för efter att all teknisk materiel ombord sviker honom tar vädrets makter över i form av storm,

regn och höga vågor. Kampen förs inte bara mot elementen, utan lika mycket inombords för att orka överleva i ensamheten. Det är en fascinerande film som i princip helt utan dialog och bakgrund kring karaktären berättar i ett handgripligt här och nu.

Robert Redford är formidabel och vilar helt på regeln att en blick säger mer än tusen ord. **HENRIK EMILSON**

FILM

Trollkarlen från Oz (1939)

NÄR EN TORNADO sveper in över Kansas rycks Dorothy's hus upp från grunden och svischar in i ett av filmhistoriens mest klassiska äventyr.

Inte nog med att virvelvinden tar henne och hunden Toto till sagolandet Oz, filmen byter då också från svartvitt till färgfilm, en imponerande teknisk manöver 1939.

Filmen håller än och har den där magiska atmosfären som bara ett riktigt oväder kan framkalla, om du sitter tryggt inomhus i sommarstugan, vill säga.

HENRIK EMILSON

The Perfect Storm (2000)

DET VAR INTE EN, inte två, utan hela tre stormar som möttes och tillsammans skapade en superstorm utanför Amerikas östkust 1991.

Mitt i detta blåsväder hamnar en svärdfisksfiskare och hans besättning när de ger sig extra långt ut från land för att finna fisk.

Utöver fina prestationer av kaptenen George Clooney och rooken Mark Wahlberg är det just stormen som axlar rollen som filmens antagonist.

Framför allt griper filmen tag eftersom den vågar vägra ett lyckligt slut.

HENRIK EMILSON

Do the Right Thing (1989)

DET ÄR ÅRETS varmaste dag i Brooklynstadsdelen Bedford-Stuyvesant. Och det får onekligen alla underliggande motsättningar, åsikter och hat att koka.

Vi följer pizzabudet Mookie, spelat av filmens regissör Spike Lee, som likt en röd tråd knyter ihop berättelserna och karaktärerna och blottlägger rasismen som gror under ytan.

Public Enemys soundtrack spelar en lika viktig roll som den stigande temperaturen. Intressant nog, och filmtiteln till trots, så gör ingen "rätt" i Spike Lees tveklöst bästa film.

HENRIK EMILSON

"Jag är rätt prägлад av livet i en stor stad"

40-ÅRIGA JENNY ROGNEBY tog tjänstledigt från sitt jobb som brottsutredare på Citypolisen, sålde lägenheten och alla prylar hon inte behövde och flyttade till Malta för att skriva kriminalromanen *Leona: tärningen är kastad*. Tio bokförlag ville ge ut den efter att ha läst manuset.

– Jag tror att berättelsens styrka delvis ligger i att jag har en originell idé. Boken börjar med ett spektakulärt brott där en sjuårig flicka utför ett bankrån. Jag tror också att styrkan ligger i hur jag har valt att skildra huvudkaraktären Leona som på många sätt är en ovanlig polis. En kontroversiell outsider som inte drar sig för att bryta mot regler om det krävs för att hon ska kunna nå dit hon vill.

I vilka miljöer utspelas boken?

– I City polismästardistrikt i Stockholm. Mestadels i Polishuset på Kungsholmen och på brottsplatserna i stan men en liten del utspelas också utomlands.

Har du själv nå relation till dessa platser?

– Leonas arbetsplats är också den arbetsplats jag jobbar på. Det underlättar förstås att känna till staden och platserna man skriver om för att kunna beskriva dem, även om man som författare har friheten att frånga verkligheten när man vill. En del som skriver i samma genre väljer att låta sina böcker utspelas i små samhällen, men för att jag skulle få fram det jag ville berätta krävdes det att berättelsen utspelas i en stor

MIKEL ERICSSON

stad där tempot är lite högre. Jag har i hela mitt vuxna liv bott i Stockholm och är förmodligen rätt prägлад av livet i en stor stad.

Kan du beskriva karaktären Leona Lindberg lite mer?

– Det är en komplex karaktär på många sätt. Hon har ett mycket begränsat känsloliv som hänger ihop med saker som hänt i hennes barndom. Detta gör att hon handlar på ett oväntat sätt i många situationer. Hon har i hela sitt liv strävat efter att leva enligt normen som råder i vårt samhälle. Och har två barn, man, heltidsjobb, hämtar och lämnar på dagis, handlar mat, hela det inrutade liv som många lever i dag. Men Leona

kommer till en punkt när hon inte klarar av det livet längre. Hon orkar inte hålla upp en fasad och bestämmer sig för att försöka bryta sig loss. När hon inte längre betar sig såsom det förväntas av henne hamnar hon i en hel del svårigheter.

Har du tänkt dig fler fall att lösa för henne?

– Jag håller just nu på att skriva på bok nummer två i serien och jag har även en tredje bok planerad. Mina böcker är inte utformade som klassiska deckare där det sker ett mord i början och resten går ut på att ta reda på vem mördaren är. Den som läser kommer att förstå precis vad jag menar.

DAVID BOGERIUS

GAMLA MÄN SOM KÖR SKÄMT

Monty Python live på Bio Rio

NÄR MONTY PYTHON annonserade att de skulle genomföra en återföreningsföreställning – den första på 30 år – på O2-arenan i London sålde biljetterna slut i ett nafs. Föreställningen direktsänds på Bio Rio 20 juli, med bandad repris en vecka senare. Vi som inte är så förtjusta i ensemblens sketcher kan dock återknyta bekantskapen med deras filmer – som grupp och individuellt.

Utöver klassikerna *Life of Brian* och *The Holy Grail* har framför allt John Cleese lyckats på film. Bortsett från hans främsta insats någonsin, i tv-serien *Pang i bygget*, står cowboyfilmen *Silverado* och *En fisk som heter Wanda* ut som favoriter.

Terry Gilliam har gjort avtryck som regissör. Med en karaktäristisk visuell stil och lätt skruvade handlingar sätter han prägel på filmer som *De 12 apornas armé*, *The Fisher King* och *Fear and Loathing in Las Vegas*. Mest intressant är dock filmen han aldrig gjorde, den om Don Quijote.

Filminspelningen med stjärnor som Johnny Depp och Jeff Bridges havererade totalt. I den mycket underhållande *Lost in La Mancha* följer vi mardrömsprojektet. Sjukdom, omöjliga stjärnor, översvämningar samt att inspelningen förlagts nära en landningsbana för spanska försvarets jetflyg får dokumentären att framstå som något Monty Python själva skulle ha kunnat skriva.

HENRIK EMILSON

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

Full rulle

Siv Jansson, 54 år, landslagskapten för flugfiskelandslaget. Och grundaren till Fjällorna, en flugfiskeklubb enbart för kvinnor

BRILJANT

– Jag har fiskat i 25 år och vanligtvis får man en lax på tusen kast och det brukar ta minst två år innan man får upp den första. Jag fick upp en på 2,2 kilo första gången jag fiskade, men sen tog det flera år innan jag ens fick ett hugg igen.

– När inget annat funkar är det alltid läge att sätta på Europa-12:an. Det är en torrfluga som är en imitation av en nattslända. Med den får man harr och öring.

– I början av min fiskekarriär fastnade en del flugor i träd eller bakom stenar, men nu är det mer en tafs som kan gå av då och då. Jag ångrar att jag inte har sparat flugan som jag fick upp min första lite större fisk med, men det tänkte jag inte på då. Det var en lax på 7 kilo.

– Den allra största fisk jag fått är en lax som vägde 11 kilo, på flugan jag tog den med hade jag avborstat hår från min katt som dubbling.

– För tio år sen startade jag Fjällorna, en fiskeklubb för fiskeintresserade tjejer. I dag är vi nästan mellan 400 och 500 medlemmar. Fler och fler kvinnor upptäcker att fiske är en skön fritidssysselsättning.

– Snart är det dags för EM i flugfiske och jag är kapten för det svenska damlandslaget. Svåraste motståndarna blir lagen från öststaterna som tränar på heltid. Under tävlingen har man hullinglösa krokar och fisken släpps tillbaka i vattnet. Det kallas Catch and Release och blir allt vanligare inom tävlingsfisket, men också inom sportfisket.

– Det är rofyllt att fiska, en halvtimme kan räcka för att ladda batterierna i flera timmar. Att fiska är för mig det meditation, trädgårdspyssel eller golf är för andra. Ibland fiskar jag en stund på väg till eller från jobbet. Det finns jättefina fiskevatten runt Stockholm.

BERÄTTAT FÖR **GERD ERIKSSON**
FOTO **JOEL NILSSON**

DÅTID STHLM

JULI 1975

STOR-STOCKHOLMS planeringsnämnd har kommit fram till att det kommer att behövas 100 000 nya lägenheter de närmaste tio åren. Men Haninge kommun, som har 2 000 tomma lägenheter, tror att det kommer att behövas 30 000 färre lägenheter. Kommunalrådet Ola Gustafsson vill därför bromsa byggandet "med all kraft, då Stockholms kommuner nu vill bygga fler lägenheter än vad som kommer att behövas".

Den som beställer en 26-tums-färg-tv från Östermalms Radio får en komplett stereo på köpet.

Landstinget söker – under förutsättning att regionplanenämnden medger att befattningen får återbesättas – ett ritbiträde. Bland arbetsuppgifterna ingår tuschritning på transparent material, applicering av text, raster och tape, färgläggning samt textning med mall.

En importerad kopparbrun Buick Estate Stationwagon modell 1975 med aircondition kostar 56 000 kronor på Crona Import.

Socialtjänstens garantibelopp för socialbidrag är 675 kronor för ensamstående och 1 125 kronor för makar/sammanboende.

LÅNGHOLMENS KLIPPBAD INVIGS.

Idrottsförvaltningen har lagt ner 25 000 kronor på sand, gräsmatta, dusch och en toalettavn.

En 17-åring blir misshandlad till döds i allén i höjd med Strandvägen 41. Två 20-åriga män grips i en söderförort och erkänner omedelbart. De anhållna beskrivs av polisen som att "frånsett den här händelsen är de skötsamma".

Maranata håller möte på Sergels torg klockan 12.30. Mötet är utanannonserat som "speciellt för utlänningar och invandrare".

I allsvenska baseballmatchen mot Leksand lyckas Sundbyberg ta hem tre utspelare plus slagmannen på ett enda slag, något som aldrig tidigare inträffat i svensk baseball.

Rån mot Handelsbanken i Stockholm. Poliserna i skottsäkra västar och utrustade med gas har omringat ett kvarter på Wallingatan.

Erica Jongs bok *Rädd att flyga* har sålt i 35 000 ex sedan den släpptes i maj. Sergel Bok väntar på ny upplaga. Boken kostar 57 kronor.

Närmare 150 ensamma stockholmare träffas i Långholmsparken. Initiativtagare till träffen är Inga Blommé.

Lasse Hallströms film *En kille och en tjej* gör succé på bio.

DEN FÖRSTA RADARKONTROLLEN på Essingeleden blir ett fiasko. För att kunna göra kontrollen tvingas polisen stänga en fil vilket orsakar långa köer. Ibland går trafiken i 30 km/h.

Priset på SL:s månadskort höjs till 70 kronor. Prishöjningen gäller även månadskortet för hund.

Nacka Skoglund hittas död i

sin lägenhet på Katarina Bangata 42. När han begravs på Skogskyrkogården sjunger Jan Sparring

av anmälningar när människor kommer tillbaka efter industrisemestern.

Enligt slussmästare Edvin Berg-

DEN FÖRSTA RADARKONTROLLEN PÅ ESSINGELEDEN BLIR ETT FIASKO. FÖR ATT KUNNA GÖRA KONTROLLEN TVINGAS POLISEN STÄNGA EN FIL

sången "Ensam" och pastor Ingegerd Håkansson talar på temat ensamhet. Över 300 kransar och 50 buketter ligger kring kistan.

Lägenhetsinbrotten ökar kraftigt. Polisen väntar en ytterligare ökning

man är det rekord för nöjesbåtar som passerar Hammarbyslussen.

Ryktet att det finns en telefonkiosk i Kungsträdgården där man kan ringa överallt i världen för 25 öre visar sig vara falskt.

ULF STOLT

JULI

1942 Gunder Hägg slår världsrekord på en engelsk mil på Stockholms Stadion med tiden 4.06.02.

1661 Stockholm Banco – Riksbankens föregångare – ger ut Europas första sedlar.

1909 George Legagneux genomför den första flygningen i Sverige på Gärdet i Stockholm.

"Till jul köper jag 30 eller 40 tidningar"

Varför köper du två tidningar?

– För att jag lägger en på jobbet till kunderna och så tar jag hem den andra till mig själv. Till jul köper vi 30 eller 40 tidningar och ger till våra stamkunder.

Vad gillar du att läsa i tidningen?

– Jag läser precis allt. Men först läser jag alltid "Gata fram och tillbaka". För mig som är infödd stockholmare är det kul att se om det är en gata jag känner igen.

**VID GAMLA STANS
T-BANA KL 07.40
NAMN: Carina
Eneroth
ÅLDER: 50 år
YRKE: Beställnings-
skomakarmästare,
har varit i yrket i 30 år.**

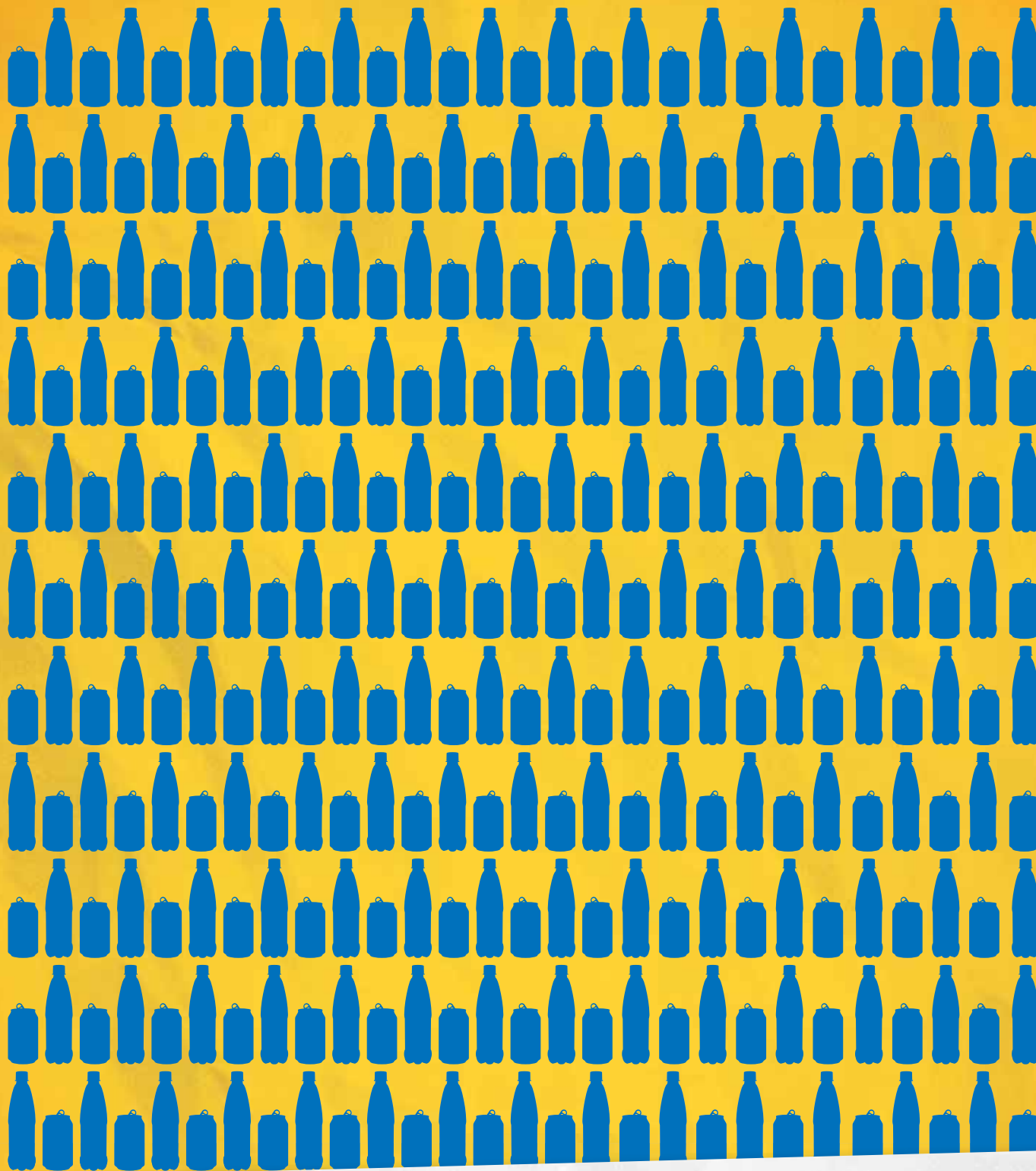
Vad skulle du vilja läsa mer av i tidningen?

– Reportage om små företag och hantverkare.

Luktar det mycket svett i skorna som folk lämnar in på sommaren?

– Nej, oftast står de en stund på hyllan innan vi jobbar med dem och då har det hunnit dunsta bort.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

Har du mycket pant? *Vi hämtar den!*

Pantamera kan nu erbjuda gratis hämtning av pant hos privatpersoner, idrottsföreningar, arbetsplatser, kontor eller andra som har stora mängder pant. Pantpengarna behåller ni. Läs mer på www.pantamera.nu eller ring **011-191980** och anmäl intresse för hämtning.

PANTAMERA

Erbjudandet gäller inte för restauranger, pizzerior eller butiker som har möjligheter att skicka pant med sina grossister eller dryckesleverantörer.

Sebastião Salgado

Genesis

Under åtta år reste Salgado till ett trettiotal länder. *Genesis* är hans kärleksbrev till vår planet, en hyllning till vårt ursprung och en påminnelse om vad vi har att förvalta. De storslagna fotografierna skildrar en värld som håller på att gå förlorad i vår jakt på materiell lycka.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet söndag–onsdag 9–21, torsdag–lördag 9–23

Fotografiska

HUVUDPARTNERS

LUMIX

SAMSUNG

PARTNERS

Clear Channel

Audi

LINDAHL

accenture

EY
Building a better
working world

TELE2